

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**TRUMP ETKİSİ VE ÖTEKİLEŞTİRİLEN
AMERİKALILAR: MÜSLÜMANLAR ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

HİLAL IŞIK

BURSA, 2017

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KÜRESEL SİYASET VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER**

**TRUMP ETKİSİVE ÖTEKİLEŞTİRİLEN
AMERİKALILAR: MÜSLÜMANLAR ÖRNEĞİ**

Yüksek Lisans Tezi

HİLAL IŞIK

Tez Danışmanı: YRD. DOÇ.DR.CENGİZ ŞİŞMAN

BURSA, 2017

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
KÜRESEL SİYASET VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Adı:

Öğrencinin Adı Soyadı :

Tez Savunma Tarihi :

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Yrd. Doç Dr. Burak KÜNTAY
Enstitü Müdürü
İmza

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Program Koordinatörü
İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmzalar

Tez Danışmanı

.....

Üye

.....

Üye

.....

ÖZET

TRUMP ETKİSİ VE ÖTEKİLEŞTİRİLEN AMERİKALILAR: MÜSLÜMANLAR ÖRNEĞİ

Hilal Işık

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Küresel Siyaset ve Uluslararası İlişkiler Programı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Cengiz Şişman

Nisan, 2017, 66 Sayfa

Bu çalışmanın temel amacı Amerika Birleşik Devletleri'ndeki 2016 Başkanlık seçimleri için yürütülen kampanyalar döneminde ve resmi makamına oturuşunu takip eden on gün içerisinde Donald Trump tarafından sarf edilmiş Anti-İslam odaklı söylevlerin Amerikan Müslümanların kimliklerini, yaşadıkları ülkeyi ve dinlerini algılayışlarına etkisi olup olmadığını araştırmanın yanı sıra Müslüman olmayan Amerikalıların algı değişikliği yaşayıp yaşamadığını incelemektir. İkincil kaynakları üzerinden gerçekleştirilmiş olan bu çalışmada konu üzerine yazılmış olan araştırmalar, kitaplar, makaleler ve haberler temel veri kaynakları olarak kullanılmıştır. Çalışmanın sonucunda Müslüman öncelikle Amerikalıların Müslüman cemaatine mi yoksa Amerikan halkına mı ait oldukları konusunda büyük bir fark görmedikleri ve birçoğunun topluma entegre bireyler haline gelmiş oldukları görülmüştür. Bununla birlikte 11 Eylül 2001'den itibaren gayet somut bir hal alan İslamofobinin kampanya malzemesi olarak kullanılmaya başlanmıştır. 2016 seçimlerinde Doland Trump'ın muazzam derecede negatif etkiye sebep olan anti-İslam odaklı söylevleriyle birlikte bu malzeme Müslüman Amerikalıların durumunu değiştirmeye başladığı da elde edilen bir diğer bulgudur. Bu anlamda Sağ-Popülizm, İslamofobi ve nefret söylemlerinden son derece sık yararlanan Donald Trump'ın "Trump Etkisi" adı verilen tesirinin hem Amerikan toplumunun yapısını etkilediği hem de ülkemiz ile uzun vadeli ilişkilerini öngörülmesi zor durumlara soktuğu kanaatinde bulunmak mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Donald Trump, Popülizm, Sağ Popülizm, Müslüman Amerikalılar, İslamofobi

ABSTRACT

TRUMP EFFECT AND ALIENATED AMERICANS: MUSLIMS CASE

Hilal Işık

Graduate School of Social Sciences

International Relations & Global Affairs Program

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Cengiz Şişman

April, 2017, 66 Pages

The objective of this study is to examine whether Donald Trump’s usage of Anti-Islam rhetoric during his 2016 presidential campaign as well as the first then days of his official presidency has an effect on Muslim American’s perception of their identity, homeland, and Islam while also questioning if non-Muslim Americans had a change of perception pertaining to Islam and Muslims or not. For this, secondary data is collected only. Therefore researches, books, articles and news were used as a source of information. Findings through these indicated that Muslim Americans generally don’t think whether they are Americans or Muslims first and integrate well into the society. Regardless starting from September 11, 2001, Islamophobia that took a tangible form turned into a campaign tool. Hence during 2016 elections together with Donald Trump’s unimaginably negative Anti-Islam oriented rhetoric, this tool started to change this situation for Muslim Americans. Thus it’s possible to say Donald Trump’s “Trump Effect”, which heavily relies on right-wing populism, Islamophobia, and hate-speech, effects American nation immensely while making it hard for our country to predict what will happen to our relations in the long run.

Key Words: Donald Trump, Populism, Right-Wing Populism, Muslim Americans, Islamophobia

İÇİNDEKİLER

1. GİRİŞ.....	6
2. AMERİKA'DAKİ MÜSLÜMANLARIN KISA TARİHİ	8
3. AMERİKALI MI, MÜSLÜMAN AMERİKALI MI?	12
3.1. MÜSLÜMAN AMERİKALAR'A AİT SOSYO-EKONOMİK VERİLER	13
3.2. "MÜSLÜMAN AMERİKALI" KİMLİĞİ	15
4. İSLAMOFOBİ KARŞISINDA GEORGE W. BUSH VE BARACK OBAMA YÖNETİMLERİNİN TEPKİSİ	19
4.1. GEORGE W. BUSH DÖNEMİ 11 EYLÜL TEPKİLERİ.....	19
4.2. BARACK OBAMA DÖNEMİ İSLAMOFOBİYİ STABİLİZE ETME GİRİŞİMLERİ.....	23
5. POPÜLİZM, 2015 BAŞKANLIK SEÇİMLERİ VE DONALD TRUMP	27
5.1. POPÜLİZM NEDİR?	27
5.1.1. Sağ-Popülizm ve Doland Trump	28
5.2. 2016'YA DOĞRU DONALD TRUMP	29
5.2.1. Donald Trump'ın 2016 Seçimlerindeki Anti-İslam Odaklı Söylevleri	30
6. ARTAN NEFRET SUÇLARI VE DONALD TRUMP'IN ETKİSİ	38
6.1. TRUMP ETKİSİ	43
6.2. AMERİKA'YI ÜLKEYE GİREN YABANCI TERÖRİSTLERDEN KORUMA KARARNAMESİ.....	45
7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME	50
KAYNAKÇA	55

1. GİRİŞ

Yeni Dünya'da uzun süredir mevcudiyete sahip olan Müslüman, Amerika Birleşik Devletlerinin tarihinin ve toplumunun parçalarından da birisidir. Nitekim Harvard Üniversitesi'nin Hukuk Fakültesi'ne ait kütüphanenin girişinde Nisa Suresi'nin adalet ile ilgili 135. Ayet' ine yer verilmiş olması, Amerika Birleşik Devletleri Yüksek Mahkemesi'ndeki frizlerde tarihin en önemli 18 kanun koyucu liderleri arasında İslam Peygamberi Hz. Muhammed'in de sıralanması, Kongre Binası'nın içerisindeki kütüphanenin ana okuma salonunun üzerindeki kubbede Batı medeniyetinin gelişimine katkıda bulunan şeyleri temsil eden figürlerin arasında İslam'a da yer verilmesi¹ Birleşik Devletlerin İslamiyet'e ve Müslümanlara hiç de yabancı olmadığını ve hatta değerli gördüğünü göstermektedir.

Ancak İslam'a ve Müslümanlara olan dünya çapındaki genel ilgiden dolayı, Birleşik Devletler'deki kimi kaynaklara göre günümüzde ülke nüfusunun yüzde ikisine denk gelen Müslüman Amerikalılar, ülkede önemli bir tartışma konusu haline dönüştürülmüş bulunmaktadır. Örneğin; Müslümanların kendilerini önce Müslüman olarak mı yoksa Amerikalı olarak mı gördükleri 2016 Başkanlık seçimi kampanyalarının en kritik tartışmalarından birisi haline gelmiştir. Söz konusu tartışmalar ve kampanya söylemlerinin seçim sırasında Amerikan nüfusunun geri kalanının İslam ve Müslümanlar hakkındaki algı biçimlerini de değiştirmekte ve hatta şiddet içerikli olaylara sebebiyet vermekte olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın amacı tam olarak bu dönemde değişen algıların seçim kampanyaları süresince ve Donald Trump'ın resmi olarak makamına oturduğundan itibaren geçen ilk on gün içerisinde artan Müslüman karşıtı eylemleri ve sebeplerini incelemektir.

Çalışmanın genel iddiası ise 9/11'den itibaren Amerika'daki İslamofobi'nin artmış olsa da, "Trump Etkisi" neticesinde hiç olmadığı kadar yüksek seviyelere ulaşmış ve birçok şehirde Müslümanların yaşam alanlarını, haklarını kısıtlar hale geldiği vurgulanmaktadır. Çünkü Donald Trump, göçmenler tarafından istilaya uğramış, Müslüman nüfus tarafından nefret edilen ve yok edilmesi amaçlanan bir ülke portresi çizdikçe kendisi tarafından yaratılmamış fakat körüklenmiş olan kutuplaşma, yabancı korkusu ve İslamofobi'nin muazzam seviyelere

¹*Five surprising places to find Islamic history in the United States*, CAIR New York, 2016

ulaşmasını mümkün kılmıştır. Nitekim bu çalışmada elde edilen veriler de bu bulguyu destekler niteliktedir.

Yaşanan algı değişiklikleri ve sarf edilen nefret sylemleri yalnızca Amerika içerisinde kutuplaşmaya sebebiyet vermekten te Müslüman nüfus oranının yüksek olduğu Türkiye'yi de çeşitli yönlerden etkileme ihtimalini taşımaktadır. Zira her etkinin bir tepkiye sahip olması gibi, eskrem sylemler de birbirlerini doğurmakta; daha fazla tekileşmeye/ötekileştirmeye ve de radikalleşmeye sebebiyet vermektedir. Bu sebeplerle bu tezde, Amerikan vatandaşı olan ve Amerika'ya göç etmiş olan Müslüman nüfusun Birleşik Devletler'deki geçmişlerine de değinilecektir, sonrasında kendileri için st kimlik olarak Amerikan vatandaşlığı ve beraberinde gelen değerlerin bir parçası olmanın mı yoksa İşlamiyet'e ve değerlerine mi ait olmanın daha önemli olduğu sorusunun cevabı aranacaktır. Gelir düzeyleri, eğitim seviyeleri ve siyasi yaşama katılım gibi konularda daha önce yapılmış olan araştırmalardan elde edilen sosyo-ekonomik ve sosyo-politik veriler incelenerek topluma ne kadar entegre oldukları irdelenecek; bu şekilde bir yandan Müslüman Amerikalıların kendilerini öncelikle toplumlarının bir parçası olarak mı yoksa İşlam ümmetinin bir parçası olarak mı gördükleri değerlendirilmiş olurken aynı zamanda Müslüman olmayan Amerikalılar tarafından algılanış biçimleri üzerinden kimlik sorununa değinilecektir. Bu bağlamda her iki tarafın da algısını muazzam ölçülerde etkileyen 11 Eylül 2001'de yaşanmış olan terör saldırısından ve bu krizin devlet otoriteleri tarafından ele alınışının Amerikan toplumuna sirayetinden de bahsedilecektir. Bir sonraki bölümde ise 2016 Başkanlık seçimlerinde Hillary Clinton'ına galip gelen Donald Trump'ın sylemlerinden oldukça yararlandığı Popülizm düşüncesi sağ popülizm odaklı bir şekilde ele alınıp Amerika'nın 45. Başkanı Donald Trump'ın şahsiyetinin ve popülist sylemlerinin örnekleri incelenerek seçim dönemi ve sonrasında nefret suçlarında görülen artışla aralarında korelasyon bulunup bulunmadığı üzerinde durulacaktır. Son bölümde ise bu yazının öncesinde gerçekleştirilmiş olan birçok araştırma ve inceleme bulguları ile Donald Trump'ın ivme kazandırdığı vurgulanan nefret suçlarının aynı anda hem Amerika'ya hem de İşlam'a bağlı olabileceklerini birçok kez göstermiş ve ikisi arasında herhangi bir öncülleme yapmanın gereksiz ve yararsız olacağını belirtmiş olan Müslüman Amerikalıları tekileştirişi, suçlayıcı ve dışlayıcı sylevlerinin Amerika'daki ve de ülkemizdeki olası etkileri değerlendirilip çalışma sonuçlandırılacaktır.

2. BİRLEŞİK DEVLETLER'DEKİ MÜSLÜMANLAR'IN KISA TARİHİ

Amerika'daki Müslümanların tam olarak hangi yılda kıtaya ayak bastığı ile ilgili farklı görüşler olmakla birlikte yazı boyunca Amerika olarak belirtilecek olan Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Müslüman Amerikalılara ait tarih Kuzeybatı Afrika'nın İspanya hakimiyetine girmesi ile Magriplilerin köle, rehber ya da harita bilimci olarak keşif kabileleri arasında yer aldığı ve bu da 16.yy kadar erken bir tarihi; Senegambiya ve Sierra Leone gibi yerlerden gelen Müslümanları işaret etmektedir (Heuman ve Burnard 2011, s. 153-158).

Buna göre Howard Üniversitesi'nden Afrikan Kültürü Araştırmaları Profesörü Sulayman Nyang'ın da belirttiği üzere 16.yy'dan itibaren Afrika'dan Amerika'ya götürülen 10 milyonu aşkın kölenin en az yüzde 10'unun Müslüman olduğu kabul görmüş bir gerçekliktir (Keyes ve diğ 2005). 1539 yılında Florida kıyılarına ayak basan ve de birçok kaynağa göre Amerika'daki ilk Müslüman olduğu belirtilen, Fas'ın Azamor adlı şehrinden olduğu bilinen Estevancio bunlardan biridir. Yaşamı ve geçmişi hakkında bilgi sahibi olunan Amerika'daki ilk Müslümanlardan bir diğeri de ise kaynaklarda Joseph Benenhaly olarak da bilinen ve Amerikan Bağımsızlık Savaşı'nda George Washington'ın askerleri arasında yer almış olan Ben Ali'dir (Gomez 2005, s. 149). 1788 yılında Mississippi'ye götürülmeden önce Kuzey Afrika'daki ülkesinde prens olan ve nihayetinde John Quincy Adams'ın vesilesiyle özgürlüğüne kavuşan Abdul-Rahman İbrahim ibn Sori bir başka isimdir (Austin 1997, s. 65-67). 1807'de Amerika anayasalarına göre uluslararası köle ticareti illegal olarak kabul edilmeden bir sene evvel, yakalanarak Charlestown, Güney Carolina'ya götürülen Omer İbn Said de basedilmesi gereken isimlerden biridir. Oldukça eğitilmiş ve görgülü olan İbn Said'in soylu bir aileden geldiğine de inanılmaktadır. Charlestown'dan kaçıp Fayetteville, Kuzey Carolina'da yakalanmasının ardından hapisane duvarlarına Arapça yazılar yazmasıyla ünlenen İbn Said'i Kuzey Carolina Valisi John Owen sahiplenmiş, sonrasında onu özgür bırakmıştır. İbn Said, vefatı üzerine Owen ailesinin arazisine defnedilmiştir.² Sulayman Nyang'ın da belirttiği gibi günümüzde Müslümanların ekseriyetle Afro-Amerikan topluluğu ile ilişkilendirilmesinin temeli bu dönemlere ve de yukarıda bahsedilen isimlere dayanmaktadır (Keyes ve diğ 2005).

1800'lü yıllara gelindiğinde ise Emma Lazarus'un Özgürlük Anıtı'na kazınmış sözlerini takip edencesine muazzam sayıda insan Amerika'ya doğru ikinci göç dalgasını başlatmıştır. Bu dalganın içerisinde Avrupalılar kadar Araplar da yer almaktaydı. Arap göçmenlerin

²Islam and Muslim Americans, AANM Educational Series: Islam Booklet, Arab American National Museum

çoğunluğu Suriye, Filistin ve Lübnan gibi ülkelerin kırsal kesimlerinden gelen Hristiyanlar oluştursa da aralarında yüzde 5 ila 10 arasında Müslüman göçmenlerinde bulunduğu bilinmektedir.³ Bu dönemde gelen diğer göçmenler gibi Müslüman göçmenlerin de amacı ülkelere sahip olduklarından daha iyi ekonomik şartlara kavuşmaktı ve yeterince eğitilmiş olmamaları sebebiyle de Ford Motor gibi şirketlerde ağır işçi olarak çalıştılar (Oregon Public Broadcasting Staff [tarih yok]). Bu yıllarda sayılarının azlığı ve de ülkenin farklı şehirlerine dağılmış olmaları sebebiyle bir topluluk haline gelememiş olsalar da bu Müslümanlar, 1925 yılında Michigan City, Indiana'da bir cami kurdular. Bu cami günümüzde halen kullanılmaktadır.⁴ 1952 yılına gelindiğinde ise yalnızca Kuzey Amerika'daki cami sayısı 1000'in üzerindeydi (Oregon Public Broadcasting Staff [tarih yok]). Birinci ve İkinci Dünya Savaşı yıllarında o dönemde var olan göç kotalarına ilişkin yasalar sebebiyle Amerika'ya giden Arap göçmen sayısında kayda değer bir artış görülmemektedir. Ancak 1965 yılına gelindiğinde söz konusu yasanın değiştirilmesi ile birlikte Avrupalı göçmenlere ayrılmış olan kota oranı ortadan kaldırılıp dünyanın herhangi bir ülkesinden Amerika'ya gitmek isteyen göçmenlere büyük nispeten eşit davranılmaya başlanmıştır (Gjelten 2015). Göç kotasının kaldırılması ve Soğuk Savaş'ın da etkisiyle Amerika'nın teknolojik süper güç olma isteği dini veya milli bilgilerine bakılmaksızın doktor, mühendis ve bilim insanı olan, iyi eğitilmiş göçmenlerin yanı sıra farklı ülkelere gelen çok sayıda üniversitelinin de devlet ve iş adamları tarafından sağlanan finansal destekle öğrenci olarak Amerika'ya alınmasının önünü açmıştır (Moore 2007, s. 116-132). Bu göç dalgası ile Amerika'ya gelen Müslümanların sayısı diğer göç dalgalarındakilere göre kayda değer oranda artış gösterdiği bilinmektedir.

Dünya Savaşlarının Amerika'daki Müslümanlar açısından bir diğer önemi bitişlerinin ardından iki büyük göç yaşanmasıdır. İlki 1916 – 1930, ikincisi 1940 – 1970 yılları arasında yaşanan bu göçlerde muazzam sayıda Afrikan Amerikalı, muazzam bir hızla güneydeki yerleşim yerlerinden kuzeye göç etmiştir.⁵ Bu dönemde köleliğin yasal olduğu dönemlerde kendilerinden alınan, yasaklanan köklerine ve özlerine dönmek isteyen Afro-Amerikalılar'ın arasındaki Müslüman Amerikalılar çeşitli gruplar ve topluluklar kurma amacına yönelmiştir. Bunların arasında en geniş kitlesi olan *Nation of Islam* adıyla da bilinen, 1930 yılında Detroit'de Wallace D. Fard tarafından kurulup Elijah Muhammed tarafından geliştirilen *Lost-Found Nation of Islam*'dır. Söz konusu grupların ve toplulukların öğretilerinin doğruluğu ve

³ Islam and Muslim Americans, AANM Educational Series: Islam Booklet, Arab American National Museum

⁴ Islam and Muslim Americans, AANM Educational Series: Islam Booklet, Arab American National Museum

⁵ William H. Frey, *The New Great Migration: Black Americans' Return to the South, 1965–2000*, The Brookings Institution, 2004, ss. 1–3

gerçekliği başka bir çalışmanın konusu olmakla birlikte Malcom X adıyla bilinen El-Hacc Malik El-Şahbaz'ın ve Muhammed Ali adıyla bilinen Cassius Marcellus Clay Jr. gibi isimler sayesinde geniş bir kitleye ulaşmaları dolayısıyla da Amerika'daki Müslümanların yüzde 40'ından fazlasına tekabül eden Afro-Amerikalı Müslümanların İslamiyet ile ilk temas noktaları olmaları sebebiyle tarihi öneme sahiptirler.⁶

1970'lerden itibaren gerçekleşen göçlere bakıldığında Amerika'daki Müslümanların yalnızca Irak, Yemen, Lübnan, Filistin ve Suriye gibi savaşıyla boğuşmuş olan ülkelere veya Sudan, Somali gibi ekonomisi kötü durumdaki ülkelere değil dünyanın çeşitli ülkelerinden ve ırklarından geldikleri görülmektedir. Bugün bu göçmenlerin çocukları ve torunları Amerika'nın toplam nüfusunun yaklaşık olarak yüzde 1'ini oluşturmaktadır.⁷ Amerika Nüfus Sayım İdaresi'nin nüfus sayımları sırasında dini bilgi toplamaması ve elde edilen sayıların çoğunlukla ibadet yerlerinde ve dini organizasyonlarda tutulan üye listelerinden gelmesi sebebiyle Amerika'da yaşayan Müslümanların sayısı hakkında kesin bir sayı verilememektedir (Moore 2007, s. 116-132). Örneğin 1990'da kurulmuş olan *American Muslim Council*'e (Amerika Müslümanları Konseyi'ne) göre Amerika'daki Müslüman sayısını 5 milyon olarak verirken *Center for Immigration Studies* (Göç Çalışmaları Merkezi) ise sayının 3 ila 4 milyon arasında olduğunu belirtmektedir (Oregon Public Broadcasting Staff [tarih yok]). Ancak, sayı ne olursa olsun söz konusu Müslümanların yarısına yakınının Amerika'da doğmuş olduğu ve bu oranın her geçen sene daha da arttığı yadsınamaz bir gerçekliktir.

Bu tarihe kadar Yeni Dünya'da oldukça entegre ve barışçıl hayatlarına sahip olan Müslüman Amerikalılar için 2001 yılı tüm dünya tarafından kabul edilen bir dönüm noktasına işaret etmektedir. 11 Eylül 2001'de İslami terör örgütü El-Kaide ile bağlantılı oldukları tespit edilen 19 terörist dört adet uçak kaçırıp bunların ikisi ile New York şehrinde bulunan Dünya Ticaret Merkezi olarak bilinen binalara, biri ile Pentagon'a çarpmıştır. Uçakların sonuncusunu ise Pennsylvania'daki bir araziye düşürülmüştür.⁸ Söz konusu saldırılar çok sayıda insanın ölümü ile sonuçlanmış ve de kendilerini Müslüman olarak gören teröristlerin saldırısına uğramak Amerikan halkının İslam algısını sorgulamasına sebep olmuştur.

⁶ *African-American Islam Reborn*, The Pluralism Project, Harvard University

⁷ *American Muslims in the United States*, Teaching Tolerance: A Project of the Southern Poverty Law Center

⁸ History.com staff, *9/11 Attacks*, History Channel, A&E Networks, 2010

Günümüzde ise IŞİD'in etkisi ve de 2016 Amerikan Başkanlık Seçimleri sırasında karşılaşılan İslam karşıtı söylevler sebebiyle İslamofobi'nin 11 Eylül 2001'den bu yana görülmemiş şekilde artış gösterdiği, Amerika'daki en büyük üçüncü dine mensup olan Müslümanların⁹ kendilerini nasıl tanımladıkları, öncelikle Müslüman mı yoksa Amerikan mı gördükleri Amerikan halkının yaklaşık olarak yüzde 99'luk kısmı için belki de hiç olmadığı kadar önemli bir sorunsaldır.

⁹Tom, R., *Muslim Americans: Middle Class and Mostly Mainstream*, Pew Research Center, 2007

3. AMERİKALI MI MÜSLÜMAN AMERİKALI MI?

Müslüman Amerikalıların kim olduklarını ya da kendilerini kim olarak gördüklerini incelemeden önce Hector St. John de Crevecoeur'un da belirttiği gibi kimin “Amerikalı” olduğu soruna yanıt aranması gerektiği kanaatindeyim. Fakat bu soruya cevap aranırken ulusal kimliğin bir devamı olarak kullanıldığında “Amerikalı” kavramının açıklaması zor, çelişkilerle dolu ve değişken olduğu elde edilen yegane cevap olacaktır. Örneğin; farklılıklarla birlikte bir bütün olunması gerektiğini anlatan “*E pluribus unum (çokluktan oluşan teklik)*” ve kişinin geçmişinden, önceki kimliğinden sıyrılarak asimilasyonu kabullenerek Amerikalı olunması gerektiğini savunan “*melting pot (eritme kazanı)*” gibi kavramların aynı anda benimsendiği görülür. Ayrıca, her ne kadar çeşitli olunursa olunsun Amerika'nın Bağımsızlık Bildirisi'nde tüm insanların eşit yaratıldığı¹⁰ ve de Amerikan Anayasası'nın 14. Maddesi'ne göre Amerika sınırları içinde doğmuş olup (etnik köken, din, dil, cinsiyet ayrımı olmaksızın) yargıya tabii olan herkesin Amerikan vatandaşı olduğu; dolayısıyla da “Amerikalı” olarak kabul edildiği, yasalar gereği herhangi bir hiçbir şekilde yaşamlarının, özgürlüklerinin ellerinden alınmayacağı veya yasalar karşısında kendilerine haksızlık edilemeyeceğinin belirtildiği de görülür.¹¹ Ancak bazı yazarlara göre de “Amerikalı” olmak bayrağına ve ülkesine son derece saygılı olan, çoğunlukla beyaz, heteroseksüel erkekleri işaret etmektedir (Campbell ve Kean 1997, s. 20). 1889 tarihli *The National Economist* dergisinin Temmuz sayısında da en saf ve özgür Amerikan yönetimini ve de özgürlüğe olan düşkünlüğünü Güneyli (yani köle ve toprak sahibi) Anglo-Saxon'ların temsil ettiği belirtilmiştir. Bu da Anthony Marx'ın *Faith in Nation*'da (*Ulus İnancı*'nda) belirttiği gibi Amerikan milliyetçiliğin doğuşu ile dışlayıcılık arasında sıkı bağlar olduğu görüşünü desteklemektedir (Gerteis ve Goolsby 2005, s. 201-205).

Yine de Amerika kadar göç alan, kuruluşu ve yükselişi göçmenler tarafından mümkün kılınan bir ülkede göçmenler, Amerika'nın o kadar ayrılmaz ve tanımlayıcı unsurları haline gelmiştir ki tek bir “Amerikalı” kavramında hem fikir olunmasını neredeyse imkansız hale getirmiştir. Nitekim 1994 yılında etnisite konusunda yapılan bir araştırmada Amerika'nın yeni gücünü bu farklılıklardan alması gerektiği belirtilmiştir (Campbell ve Kean 1997, s. 20). Dolayısıyla “*melting pot*”un aksine tarihçi Carl Degler'in “salata kasesi” ya da Jeremy Leven'in “patates salatası” gibi hem çok kültürlü bir ülkenin bünyesinde yaşayıp hem de asimile olmadan Amerikan olabilmeyi destekleyen kavramlar da ortaya çıkmıştır. Popülerliği halen süren bu

¹⁰The Declaration of Independence, National Archives and Records Administration

¹¹LII Staff, 14th Amendment, LII Legal Information Institute, 2009

görüşlerin etkisi ile bir sonraki bölümde ele alınacağı üzere Müslüman Amerikalıların birçoğu kendilerini bu salatanın bir parçası olarak görmektedir. Bir kısmı asimile olmayı tercih ederken bir kısmı kültürünü korumayı tercih etmiş, bir kısmı da aynı anda hem asimile olup hem de kültürlerini ve geçmişlerine ait parçaları yaşatmayı seçmiş olan bu grubun demografik yapısı da oldukça çeşitlilik göstermektedir. Bununla birlikte neredeyse hepsi ortak paydada buluşulan görüşlere ve özelliklere de sahiptirler.

3.1. MÜSLÜMAN AMERİKALILAR'A AİT SOSYO-EKONOMİK VERİLER

14.yy'dan günümüze çeşitli dönemlerde çeşitli ülkelerden Amerika'ya gelerek bini aşkın caminin cemaatini oluşturan, 2006 yılında yapılmış olan Genesis Research Associate'in verilerine göre "sadece Müslüman olduklarını" ve bunu da dini değil de kültürel bir ifade olarak kullandıklarını belirten (Şirin ve Fine2015, s.7) Müslüman Amerikalılar, topluluk olarak homojen bir yapıya sahip değildir. 1990'larda yapılan araştırmalara göre Müslüman Amerikalılar yüzde 42'lik oranda Afrikan-Amerikalı, 24.4'ü Güney Asyalı olmakla birlikte Türk, İranlı, Arap, Avrupa kökenlilerin yanı sıra daha bir sürü milletten oluşmaktadır.¹² Böylesine heterojen yapıya sahip olan Müslüman topluluğunun bireyleri, işçiden işverene, ev hanımından iş kadınına, doktorundan hastasına, öğretmeninden öğrencisine Amerikan toplumunun her köşesinde yer almaktadır.

Bununla birlikte yıllar içerisinde yapılan araştırmalarda elde edilen bulgular muazzam çeşitliliklerine rağmen bazı önemli konularda durum ve görüş birliği olduğunu göstermektedir. Örneğin; Pew Araştırma Merkezi'nin 2007 yılına ait *Müslüman Amerikalılar: Orta Sınıf ve Genellikle Anaakım* adlı araştırmasına göre Amerika'daki Müslümanların aşırıcılığa karşı olduğunu ve de Amerika'ya yerleşen Müslümanların Amerikan kültürlerine adapte olması gerektiğini düşündükleri tespit edilmiştir. Yine aynı araştırma Amerikan Müslümanların üçte ikisinden fazlası (%63 - %32) modern dünyada yaşamak ile dinlerini idame ettirmek arasında herhangi bir tezat görmemekte olduğunu da ortaya koymuştur. Bunun bir sebebi muhtemelen Amerika'daki Müslümanların %77'sinin Amerikan vatandaşlığında olması, yabancılarla ve diğer dinlere mensup kişilerle yapılan evliliklerin yaygınlığı, hane içinde İngilizce konuşma oranının yüksekliği (Şirin ve Fine 2015, s. 44); dolayısıyla da halihazırda topluma uyum sağlanmış olmasıdır. Bu bakımdan da dine bağımlılık ve dini

¹²Unity and Diversity Pluralism Project, Harvard University

vecibeleri yerine getirme gibi konularda Amerikan İslam'ı anaakım Amerikan dini hayatına paralellik göstermektedir.¹³

Eğitim açısından bakıldığında ise 2004 yılında gerçekleştirilen Zogby Araştırması, Amerikalı Müslümanların Amerika'daki en eğitilmiş gruplardan biri olduğunu göstermektedir. 2007 yılında gerçekleştirilmiş olan Pew Araştırması ise uzmanlık derecesine sahip olan Müslümanların yüzdesinin ABD ortalamasına göre daha yüksek olduğunu göstermektedir. Bu iki araştırma, Müslüman ailelerin yüzde 94'ünün üniversite eğitiminin önemli olduğunu düşündüklerini ortaya koymaktadır. Ancak, üniversite mezuniyeti konusunda ortalamanın üzerinde olan oranlar, lise mezuniyeti konusunda Amerika'nın ulusal ortalamalarına denktir. Yüzde beş civarlarında olan lise mezuniyeti oranının, Amerika'ya yerleşen kimi Müslüman göçmenlerin daha önceden örgün ve formal eğitim almamış olmasından da kaynaklandığı düşünülmektedir (Şirin ve Fine 2015, s. 42-43).

Eğitim ile paralel olarak ele alınması gereken bir diğer konu da politik hayata katılımıdır. Buna göre kendilerinden önceki jenerasyonların aksine genç Müslüman Amerikalıların giderek artan sayılarda oy kullanmak için kayıt yaptırdıkları ve de devlet memurluğunda görev almaya başladıkları görülmektedir (Moore 2007, s.123). Politik seçimleri konusunda ise sosyal ve ailevi konularda Cumhuriyetçilere daha yakın görünen Amerikalı Müslümanlar toplumsal ve uluslararası konularda ise Demokratlarla aynı görüştedirler (Mazrui 2004, s. 800), bu ayrıma kendi içlerindeki çeşitlilik de eklendiğinde Amerikalı Müslümanların tek bir partiye topyekün eğilim gösterdiğini söylemek doğru olmayacaktır. Bununla birlikte Amerikalı Müslümanların politik açıdan hem liberal hem de muhafazakar görüşlere sahip olsalar da çoğunluğunun Demokrat Parti'li veya Demokrat Parti sempatisi olarak görmekte olduğu da elde edilen veriler arasındadır.¹⁴

Finansal durumları açısından ele alındığında 1970'lerde ve 1980'lerde Amerikan toplumu içerisindeki anonimlikleri sayesinde ekonomilerine odaklanıp Amerikan rüyasını kovalayabilmeleri kendi işlerini kurabilmelerine ve de etnik tabanlı birçok organizasyonda yer alabilmelerini mümkün kılmıştır (Moore 2007, s. 123). Yine Zogby araştırmasından da anlaşılacağı üzere Müslüman Amerikalıların 2004 yılında ortalama bir Amerikalının yıllık gelirinden çok daha fazla bir gelire sahip olduğu görülmektedir. Fakat 2007 yılındaki Pew Araştırması ise Amerikalı Müslümanların, ABD'nin geneli ile benzerlik gösteren hane

¹³Tom, R., *Muslim Americans: Middle Class and Mostly Mainstream*, Pew Research Center, 2007

¹⁴Tom, R., *Muslim Americans: Middle Class and Mostly Mainstream*, Pew Research Center, 2007

gelirine sahip olduğunu göstermektedir. Yine aynı çalışma Amerikalı Müslümanların mesleki açıdan orta sınıf statüde olduklarını da belirtmektedir (Şirin ve Fine 2015, s. 43).

3.2.“MÜSLÜMAN AMERİKALI” KİMLİĞİ

Daha önce de belirtildiği üzere Amerika’ya istekleri dışında, köle olarak götürülmüş olan Müslümanların kendilerini öncelikle Amerikan olarak mı yoksa Müslüman olarak mı gördüklerinin araştırmasının yapılması kimlik algısının tetkiki açısından oldukça erken bir dönem olacaktır. Zira 1908’den itibaren farklı kültürlerin, dinlerin, milletlerin ve geçmişlerin bir araya gelerek oluşturduğu homojen yapıdaki Amerikan toplumu için kullanılan “*melting pot*” teriminin “Müslüman” kavramını bünyesinde dahil etmemiş olduğu oldukça barizdir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında göç kotalarının kaldırılmasıyla birlikte Amerika’ya giden göçmen sayısındaki artış, doğal olarak Müslüman göçmen sayısındaki artışı da beraberinde getirmiştir. Buna Soğuk Savaş dönemi süper güç olma yarışına istinaden beyin göçü amacıyla ülkeye davet edilen eğitilmiş ve nitelikli insan sayısı da eklendiğinde 1950’lerde Afrika kökenli Amerikalıların başlattığı kimlik, hak ve aitlik arayışının sayıları giderek artmış olan Müslüman Amerikalıları da etkilediği görülmektedir.

Bunun örneklerinden biri söz konusu toplumsal hareketin etkisiyle birlikte kendilerine yasaklanmış olan dinlerini, kültürlerini ve tarihlerini aramaya başlayan; aitlik duygusunu dini açıdan da hissetmek isteyen Müslüman Amerikalıların 1952 yılında İslamiyet’in resmi bir din olarak kabul edilmesi için Amerikan Ordusu’na karşı açmış oldukları davayı kazanmasıdır. 1962 yılında İslamiyet’in Anayasa tarafından din olarak kabul edilmesini sağlamaları ise bir diğer örnektir.¹⁵ 1963 yılında kemoterapi ilaçlarının beyin tümörlerine erişmesini sağlayan “Ommaya Rezervuarı” olarak bilinen sistemi geliştiren Pakistan asıllı Ayub Ommaya’nın¹⁶, 1967 yılında Amerikan vatandaşı olan ve 1996 yılına kadar dünyanın en yüksek gökdeleni Willis Tower ile 100 katlı John Hancock Center’ın mimarı Fazlur Rahman Khan’ın¹⁷1991 yılına Texas eyaletinde Amerikan tarihinin ilk Müslüman belediye başkanı olarak görevine başlayan Charles Bilal’in¹⁸, George W. Bush’un Ulusal Güvenlik Konseyi’nde yönetici olarak görev almış ve 2009 yılında Hillary Clinton ile çalışmış olan Farah Pandith’in örnekleri

¹⁵ *Islam in America: Timeline*, The Pluralism Project, Harvard University

¹⁶ Joe, H., *Ayub K. Ommaya, 78; Neurosurgeon and Authority on Brain Injuries*, Washington Post, 2008

¹⁷ Lehigh University: Fazlur Rahman Khan Distinguished Lecture Series, Lehigh University, 2017

¹⁸ *Islam in America: Timeline*, The Pluralism Project, Harvard University

ise yaşadıkları toplumun ilmine, bilimine, geleceğine ve yapısına çeşitli yönlerle katkı sağlayarak dini yönleriyle birlikte kabul görülme konusunda kurdukları organizasyonlarla, kabul edilmesini sağladıkları yasalarla perçinleyen Müslüman Amerikalıların topluma entegrasyonun hız kazandığı görülmektedir.

Yukarıda verilen örnekler ve pop kültürün daha yakından bildiği NBA efsanelerinden Kareem Abdul-Jabbar, Hakeem Olajuwon ve Shaquille O'Neal, 2016 yılında yaşamını yitiren dünyaca ünlü boksör Muhammed Ali, Amerika'yı Brezilya Olimpiyatları'nda, eskrim alanında temsil eden Afro-Amerikalı Müslüman sporcu İbtihaj Muhammad, Dr. Oz adıyla bilinen Türk-Amerikan doktor ve New York Presbyterian Hastanesi'nde Kalp ve Damar Enstitüsü ve Tamamlayıcı İlaç Programını yöneticisi Mehmet Öz gibi isimler için önce Müslüman mı yoksa Amerikalı mı oldukları muhtemelen üzerinde hiç düşünmedikleri bir ikilemdi. Çünkü New York'taki *Islamic Culture Center*'in (İslami Kültür Merkezi'nin) eski başkanı İmam Shamsi Ali'nin de belirttiği gibi “Amerikan değerleri temelde İslami değerlerle paralellik göstermektedir. Bu değerler de özgürlük, adalet ve hoşgörüyü kapsar.” Maryland'de bulunan *Islamic Affairs Council*'in (İslami İlişkiler Konseyi'nin) başkanı ve An-Nur Camii'nin kurucularından İmam Mohammad Bashar Arafat ise “Amerikan toplumu çeşitlilik demektir. Kim olursanız olun bu ülkede başarılı olabilirsiniz. Bana göre Kuran'ın mesajı ve Muhammed, İsa ve Musa Peygamberlerin öğretileri de bunu öğütlemektedir” diyerek kimlik sorunsalı konusuna açıklık kazandırmaktadır.¹⁹

Muhammed Peygamber'in Müslümanlara vatansever ve vatanperver olmayı öğütlediğini ve de Kuran'ın (4:60) devlet büyüklerine ve otoriteye itaat edilmesi gerektiğini belirttiğinin farkında olan birçok Müslüman için (Considine 2015) tıpkı 11 Eylül saldırıları sırasında ilk yardıma koşan ve bu uğurda hayatını kaybeden Salman Hamdani, Irak operasyonları sırasında ölen ve Bronz Yıldız Madalyası'na ve Mor Kalp Nişanı'na layık görülen Kareem Rashad Sultan Khan ve de geçtiğimiz on yıllık süre içerisinde ulusal terör planlarının yüzde 40'ının yetkililer tarafından engellenmesine yardımcı olan Amerikan Müslümanların²⁰ birçok kez göstermiş olduğu gibi Müslüman olmak ve Amerikalı olmak birbirine paraleldir. Bu düşünceye ve de yukarıda verilen örneklerle göre bir Amerikalı aynı anda hem Müslüman olup hem de ülkesine severek hizmet edebilir. Bunu da çoğunlukla öncelikle Müslüman mı yoksa Amerikalı mı olduğunu düşünmeden gerçekleştirir. Zira ikisi de aynı kapıya

¹⁹ Samier, M., *American Muslims*, IPP Publications of the U.S. Department of State

²⁰ *American Muslims in the United States*, Teaching Tolerance: A Project of the Southern Poverty Law Center

ulaştığından aralarında herhangi bir öncülleme yapmak son derece yersizdir. Bu görüş, Amerika Birleşik Devletleri'nin Almanya Büyükelçiliği'ne gönderdiği 2007 yılına ait Diplomatik Misyon'da da şu şekilde belirtilmiştir: “Neredeyse tüm İslam ülkelerinden Amerika'ya gelmiş olan Müslümanlar, Amerika'nın zengin ve farklılıklara açık toplumunun bir parçasıdır ve de toprakları içerisinde yaşayan Müslümanların büyük bir çoğunluğu kendilerini eşit derecede Müslüman ve Amerikan olarak görmektedir.”²¹

Bununla birlikte Amerikalı Müslümanların, Müslüman olmayan Amerikalılar tarafından algılanışlarında daima pozitiflikte gelişmeler görülmemiştir. Bunun en önemli sebeplerinden biri birçok Amerikalının bir Müslümanı tanımasına rağmen bunun farkında olmamasıdır.²² Bir diğer sebebi ise Müslüman Amerikalılara dahi kim olduklarını ve toplumlarındaki yerini sorgulamasına sebep olan 11 Eylül 2001 yılında, kendisini İslami terör örgütü olarak tanımlayan El-Kaide'nin gerçekleştirdiği saldırıdır. Bu tarih ile birlikte Amerikalı Müslümanlar “hem vatandaş, hem yabancı, hem terör mağduru hem de terörist” gibi etiketleri aynı anda taşımak zorunda bırakıldılar (Şirin ve Fine 2015, s.15). FBI'ın verilerine göre de terör saldırısı yaşanmadan bir yıl önce Müslümanlara karşı ülke çapında yalnızca 28 nefret suçu işlenmiş olmasına karşın 2001 yılında bu sayı muazzam bir derecede artış göstermiş ve 481'i bulmuştur.²³ Bu şekilde 1991 yılında ilk defa bir konsept olarak *Runnymede Trust Report*'da ele alınmış olan İslamofobi (ya da İslam korkusu)²⁴ Amerikan halkını da neredeyse tam manasıyla sarmıştır. Avustralyalı politikacı Maria Vamvakinou'nun da altını çizdiği gibi o gün Amerika'da yaşayanların bir kısmı 10 Eylül'de göçmen olarak yatağa girip 11 Eylül'de “Müslüman” olarak uyanmıştır (Pajalic ve Divaoren 2014, s.2). Dolayısıyla, Müslümanlar kadar tüm dünya için dönüm noktası olarak kabul edilen bu tarihe ve İslamofobi'nin Amerika içerisindeki seyrine bir sonraki bölümde yer verilmiştir.

²¹ *About the USA – Virtual Classroom: Newsletter for English Teachers*, United States Diplomatic Mission to Germany, 2007

²² *Remarks by the President at Islamic Society of Baltimore*, National Archives and Records Administration, 2016

²³ Samra, H., *Islamophobia is on the rise in the US. But so is Islam*, PRI, 2016

²⁴ *Defining “Islamophobia”*, Islamophobia Research & Documentation Project, University of California Berkeley, Center for Race & Gender

4. İSLAMOFOBİ KARŞISINDA GEORGE W. BUSH VE BARACK OBAMA YÖNETİMLERİNİN TEPKİSİ

11 Eylül 2001'in yalnızca Amerika için değil, tüm dünya için büyük bir kaos, çatışma ve korku ortamına sebep olduğu ve de bir dönüm noktası olarak nitelendirilmesi son derece doğrudur. Amerika içerisinde yapılan araştırmalar aşağıda da değinileceği gibi 11 Eylül sonrasında Amerikan toplumunun İslam ve Müslüman algısını oldukça negatif yönde etkilemiştir. *Bridgetown Initiative* tarafından sahip oldukları ya olduğu düşünülen dini değerleri, etnik kökenleri ve milliyetleri sebebiyle Müslümanlara karşı gösterilen ön yargı ve negatif ayrımcılık olarak açıklanan İslamofobi, 9/11 olarak anılan 11 Eylül 2001'den sonra Amerikan toplumu içerisinde son derece somut hale gelmiştir. Amerika gibi farklı değerler ve fikirler üzerine kurulu bir ülkenin toplumsal yapısını etkileyen bu tip ötekileştirici hislere devlet otoriteleri tarafından gösterilen tutum son derece önemlidir. Dolayısıyla İslamofobi'nin Amerika içerisinde rekor seviyelere çıktığında George W. Bush yönetiminin gösterdiği reaksiyonun ve de Barack Obama döneminin devamını getirdiği birleştirici davranışların incelenmesi nefrete ve dışlayıcılığa devlet otoriteleri tarafından verilmesi ve verilmemesi gereken tepkiler ipuçları sunacaktır.

4.1. GEORGE W. BUSH DÖNEMİ 11 EYLÜL TEPKİLERİ

İngiltere Psikoloji Topluluğu'nun 2008 yılında yayınlamış olduğu kitapçığa göre fobi denilen hissiyat, normal şartlarda insanların korkmayacağı şeylere karşı duyulan “ekstrem ve mantık dışı bir şekilde” hissedilen korkudur. “Fobi” adı verilen bu korku türünün sosyal hayatın yaşanmasını ve hatta günlük hayatın sürekliliğini sekteye uğratabilecek raddelere gelebileceği de yine aynı kitapçıkta belirtilmektedir. Neyden ötürü kaynaklandıkları ise tam olarak bilinmemekle birlikte hayatın herhangi bir döneminde yaşanan korku dolu anların tetikleme ile görülebileceğinin de altını çizmektedir.

2001 yılının 11 Eylül'ünde Amerikan halkı tam da İngiltere Psikoloji Topluluğu'nun bahsettiği şekildeki korkuya sebep olacak olan kriz anlarını bir kitle halinde yaşadı. El-Kaide'ye bağlı oldukları bilinen teröristlerin “İslam” adına gerçekleştirdiklerini iddia ettikleri terör eyleminin neticesinde bir gün içerisinde Amerika 2,977 vatandaşını kaybetti. *Ground Zero*'da bulunup da zehirli gazlara ve toza maruz kalarak hastalandıkları kayıtlara geçenlerin sayısı ise 2016 itibarıyla 37 binden fazladır. Nitekim yaklaşık beş yıl içinde hastalıkları

sebebiyle ile yaşamını kaybedecek olan vatandaşların, 9/11 günü yaşamını yitirenlerin sayısını geçmesi beklenmektedir.²⁵ Dolayısıyla bu tarihin Amerikan halkının İslamiyet'e ve Müslümanlara karşı duyulan ve *İslamofobi* olarak adlandırılan hissiyatı yoğun bir şekilde yaşamaya başlayacağı tarihi işaret ettiğini söylemek yanlış bir tespit olmayacaktır. Fakat daha önce de belirtildiği gibi, Amerikan tarihinin en kanlı günlerinden biri olarak kabul edilen 11 Eylül'de hayatını kaybedenler ve günümüzde halen hayatı tehlikede olanlar yalnızca beyaz Amerikalılar değildir. Ancak gerek saldırıyı yapanların dinleri gerek de bağlı oldukları örgütün kendini tanımlayış biçimi sebebiyle Müslüman Amerikalılar iki farklı travmayı aynı anda yaşamak durumunda kalmıştır; kendi ülkeleri ve ait oldukları toplumun saldırıya uğraması sonucu hissettikleri emniyetsizlik ve Amerikan halkının geri kalanı tarafından “şüpheli” olarak görülmele aynı anda başa çıkma mecburiyeti (Şirin ve Fine 2015, s.10).

Dönemin Amerika Başkanı George W. Bush 9/11 günü gerçekleştirdiği ulusa sesleniş konuşmasında yaşananların inanılmayacak kadar kötü olduğunu belirttikten sonra bu olayları yapanların amacınının ülkeyi korkuya ve kaosa sürüklemek olduğunu dile getirmiştir. Konuşmasının devamında bu saldırıların yalnızca binaları yıkabileceğini, ancak Amerika'nın temellerini sarsamayacağını ve de günün tüm Amerikalıların bir araya gelip adalet ve barış için çalışma günü olduğunu da vurgulamıştır.²⁶ Şüphesiz sözünü ettiği temellerin yapı taşlarından biri de Müslüman Amerikalılardır ve herkesin bir araya gelmesi çağrısında bulunduğu anlarda da herhangi bir topluluk mensubunu dışlamamıştır. Buna paralel olarak neredeyse halkın çoğunluğu genel anlamda Müslümanların ve Arap-Amerikalıların sivil haklarını savunma konusunda istekli olduğunu belirtmiştir (Moore 2002, s.35).

Fakat bu kapsayıcı davranışlara ve söylevlere rağmen Müslüman Amerikalılara yönelik şiddet olayları bu dönemde endişe verici oranda artış göstermeye başlamıştır. Yalnızca *The Council on American-Islamic Relations'in* (Amerikan – İslam İlişkileri Konseyi'nin) verilerine göre saldırıların olduğu günden itibaren iki gün içerisinde 300'den fazla tehdit ve taciz telefonu alınmıştır. Bu sayı 2000 yılının tamamında alınan aynı türdeki aramaların yarısına tekabül etmektedir. Müslüman-Amerikalıların halen duymaya devam ettikleri “Evinize geri dönün” sözü yine bu dönemde İslamafobinin mottosu haline gelmeye başlamıştır. Dolayısıyla yaşanan hadiseler üzerine söyleyeceklerinin Amerikan halkının tamamına tesir edeceğinin de bilinciyle G.W. Bush; 17 Eylül tarihinde Washington'ın en bilindik camilerinden birini

²⁵ Joanna, W., *9/11 Health Crisis: Death Toll From Illness Nears Numbers Killed on Day of Attacks*, The Guardian, 2001

²⁶ Gerard, P. & John T.W., *Address to the Nation on the Terrorist Attacks*, The American Presidency Project

ziyaret ederek terör olayları neticesinde öfkelerini Müslümanlara yönlendirenlerin utanmaları gerektiğini, Müslüman Amerikalıların ülkelerine muazzam şekillerde katkıda bulunabileceğini ve kendilerine saygı ile yaklaşılması gerektiğini belirtmiş, terörün gerçek İslam olmadığını dile getirmiştir.²⁷ George W. Bush aynı zamanda Müslüman-Amerikalılar arasında lider olarak görülen kişilerle görüş alışverişinde bulunmaya ve toplantılar düzenlemeye devam etmiştir. 20 Eylül 2001’de Beyaz Saray’ın önünde konuşma yaparken yanında bulunanların arasında yer alan Shaykh Hamza Yusuf da bu liderlerden biridir. Aynı gün Başkan ile özel görüşme gerçekleştirmiş olan Hamza Yusuf’un “11 Eylül 2001’de, İslam da o uçaktaki masum bir kurban olarak kaçırıldı.” sözü ve kendisine şehitlik kavramı sorulduğunda “Eğer yaşananlarda herhangi bir şehit varsa o da insanları kurtarmak için kendi canlarından olan cesur itfaiyeciler ve polislerdir.” Şeklindeki cevabı Amerikan toplumunda pozitif şekilde yankılanmıştır (Leonard 2002, s. 2293-2302).

Fakat Ekim 2001’e gelindiğinde emsali Amerikan Kongresi’nin 1996 yılında çıkarttığı, Amerika’nın İslam dünyasını bir dizi haydut devletten oluştuğuna karar vermiş olduğunu ve de Soğuk Savaş sonrası dünyada İslam’ın ve Müslümanların devletin yeni düşmanı olarak görüldüğünü açıkça gösteren²⁸ Anti-Terör ve Etkin Ölüm Cezası Yasası’nda görülmüş olana benzer bir çoğunlukla PATRIOT Yasası olarak bilinen Yurtseverlik Yasası, Amerikan Kongresi tarafından kabul edildi. Her iki yasa da genel olarak kimin terörist olarak kabul edilip edilmeyeceğine karar verme merciinin devlet olduğunu kabul ederken buna karar verme aşamasında vatandaşların, özellikle de Müslüman Amerikalıların ve/veya Müslüman gibi görünenlerin, kütüphane kayıtları, banka hesapları, iş yerleri, internet alışkanlıkları gibi bilgilerin yakın takibinin yapılmasını öngörmekteydi. Ayrıca PATRIOT Yasası, başsavcılarının herhangi bir tutuklama emri çıkartmaksızın terörist olduğundan “şüphelenilen” ve Amerikan vatandaşı olmayan kişilerin alıkonmasını mümkün kılar hale getirmiştir.²⁹

Devlet liderlerinin ve din önderlerinin terörizm karşısında sarf ettiği cümlelere karşın Amerikan devleti tarafından çıkartılan yasalar neticesinde Amerika’daki Müslüman topluluğu, devlet ve Müslüman olmayan Amerikan halkı arasındaki ilişkiler son derece sıkıntılı bir hale gelmiştir. Bir yandan Müslüman Amerikalıların birçok dini, sosyal ve ekonomik

²⁷ *Bush denounces Muslim harassment*, CNN, 2001

²⁸ Kathleen M. Moore, *Muslims in the United States: Pluralism Under Exceptional Circumstances*, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, Religious Pluralism and civil Society, 2007, s. 125)

²⁹ Ashley M., *American Muslim Minorities: The New Human Rights Struggle*, Human Rights & Human Welfare, Denver University, s.92

özgürlüğünün çiğnendiği bir yanda da Müslüman olmayan Amerikalıların duyduğu İslamofobi'nin yoğunlaşmaya başladığı, bu yasanın da etkisiyle net bir şekilde görülür hale gelmiştir. Nitekim CAIR'in 2007 yılında yaptığı açıklamada 2003 ile 2004 arasında Müslümanlara karşı gerçekleştirilen fiziksel saldırıların yüzde 52 oranında artış göstermiş olduğunu belirtmiştir.³⁰ Columbia Üniversitesi Toplumsal Çalışmalar Okulu'nda yapılan ve de *Journal of Human Rights* adlı dergide yayınlanan araştırmada 11 Eylül sonrasında Arapların ve Müslüman erkeklerin kazançlarında yüzde 10'luk bir düşüş yaşandığı ortaya çıkartılmıştır.³¹ Bunun basına da yansımış olan en önemli örneklerinden biri 2006 yılında altı imamın uçaklarına binmeden önce başka bir yolcu tarafından ibadet ettikleri sırada görülmeleri ve bu sırada birçok kez "Allah" adını zikretmeleri neticesinde aynı yolcunun durumu görevlilere "şüpheli" davranış olarak bildirmesi ve de nihayetinde söz konusu imamların uçaktan indirilmesi hadisesidir.³²

Yine de 2006 yılında *Oxford University Press* tarafından yayınlanan *The Public Opinion Quarterly*'nin Kış sayısında 11 Eylül olaylarının yaşandığı ilk aylarda Arapların 9/11 ile ilgili yaşadıkları hadiselerin sayısının iki binden fazla olduğunu altını çizilirken bu sayının ilerleyen aylarda azaldığını hatta 2001 Kasım'ına gelindiğinde Müslüman Amerikalılara karşı "olumlu duygular" besleyen ve dışlanmamaları gerektiğini dile getiren Amerikalıların oranının iki kattan daha fazla arttığını belirtmektedir. Bunun bir nedeni ilk dönemlerde dini liderlerin ve de devlet büyüklerinin Müslümanların ve Amerikalıların düşman olmadığını altını birçok kez çizip nefret olaylarını ve ötekileştirmeleri şiddetle kınamalarıdır. Bir diğer sebebi ise televizyon kanallarından dergi ve gazetelere kadar İslamiyet ile ilgili bilgi veren, halka İslamofobiklerin kafasındaki "İslam vs. Amerika" algısının gerçek olmadığını anlatmaya hevesli insanların sıkça görünür olmasıdır.

2002 yılının Şubat ayında yaşanan olumlu gelişmelere karşın yüzde 15'lik oranın yüzde 8'e gerilediği, Müslüman Amerikalılara adil davranılmadığını düşünenlerin oranının da yüzde 50'den yüzde 31'e düştüğü olduğu da görülmektedir. Ayrıca teröristlerin yakalanması konusunda bilhassa Müslümanların otoritelere yardımcı olmaları gerektiğini düşünen Amerikalıların sayısında da artış yaşanmıştır. 2003 yılındaki verilere bakıldığında halkın büyük bir çoğunluğunun (yaklaşık yüzde 39'nun) Müslümanlara karşı uygulanan kontrollerin

³⁰ A.g.e.

³¹ Muslims Kathleen M. Moore, *Muslims in the United States: Pluralism Under Exceptional Circumstances*, The Annals of the American Academy of Political and Social Science, Religious Pluralism and civil Society, 2007, s.122

³² A.g.e., s. 126

ve takiplerin daha da arttırılması gerektiğini düşünmekte olduğu görülmektedir. 2002-2006 yılları arasındaki veriler ise İslamiyet'in Müslüman olmayanlara karşı hoşgörü öğütlediğini düşünmeyen Amerikalıların oranı yüzde 22'den yüzde 45'e yükseldiğini göstermektedir. Araştırma ayrıca uzun vadede halkın Müslümanlara ve Müslüman Amerikalılara karşı olan tutumlarında gerileme olduğunu gösterirken bunun ilginç bir derecede Müslümanlar ve İslamiyet hakkındaki farkındalıkla doğru orantılı olduğunu kanıtlamıştır. Zira katılımcılara çevrelerinde herhangi bir Müslüman olup olmadığını, herhangi bir Müslüman tanıyıp tanımadıkları sorulduğunda alınan cevap çoğunlukla olumsuz olduğu görülmektedir. 2003 yılında yüzde 24'ten 29'a yükselmiş olan oranlar da göstermektedir ki Amerikan halkının İslamiyet konusunda duyduğu merak ve bilgilenme isteği azalırken söz konusu dine ve bu dinin mensuplarına karşı duyulan şüphe ve korku artış göstermiştir (Panagopulos 2006, s. 608-624). 2009 yılında görevine başlayan Başkan Barack Obama'nın "Birçok Amerikalı şahsen bir Müslüman tanımıyor ya da tanıdığının farkında olmuyor. Dolayısıyla da Müslümanlar ve İslamiyet hakkında terör olayları olduktan sonra haberlerde ya da her biri oldukça yanlış olan medya ve filmlerdeki tasvirlerden bir şeyler öğreniyorlar"³³ sözleri yukarıda bahsedilenleri destekler niteliktedir. Sonuç olarak 2001 yılının Eylül ayını takip eden aylarda empati ve hoşgörü adına görülen artış uzun vadede yerini daha da kemiksileşerek bilgisizliğe dayalı önyargı ve korkuya bırakmıştır.

4.2. BARACK OBAMA DÖNEMİ İSLAMOFOBİYİ STABİLİZE ETME GİRİŞİMLERİ

Başkan Obama'nın ilk başkanlık dönemine gelindiğinde ana akım medyada yayınlanan ve neredeyse tüm terör faaliyetlerinin Amerika'daki Müslümanlar tarafından finanse edildiğini iddia eden Steve Emerson'ın "Amerika'da Cihat'ına benzeyen programlarda Müslümanlara ve İslamiyet'e yönelik negatif klişeler oldukça yaygın bir hale gelmişti (Mazrui 2004, s. 802). Bunda Amerika'nın birden fazla Müslüman ülke toprakları üzerinde giriştiği savaşların ve kaçınılmaz olarak savaş sırasında Müslümanlar tarafından da öldürülmüş olan Amerikan vatandaşlarının, bu savaşlar için alınan vergilerin sorumlusunu devletten ziyade söz konusu Müslüman ülkeler olarak görmenin de kayda değer etkileri olmuştur. 1998 – 2003 yılları arasında doruk noktasına ulaşan El-Kaide'nin ve bünyesinden çıkan ISIS gibi çeşitli terör örgütlerine mensup olan kişilerin işlediği terör suçları (Wood 2015), 2009 yılında Texas'ta

³³ Remarks by the President at Islamic Society of Baltimore, National Archives and Records Administration, 2016

Müslüman olduğu belirtilen bir psikoloğun “Allah” nidaları arasında 13 kişinin ölümüne sebep olması³⁴, 2010 yılında, yaklaşık olarak dokuz yıl önce İkiz Kulelerin “Müslüman” olduklarını iddia eden teröristler tarafından yıkılmadan önce bulunduğu *Ground Zero* yakınlarında Müslümanlara ait bir merkez ve camii projesi inşa edilmemesi için yapılan Müslüman karşıtı gösteriler (Esman 2010), 2013 yılında Boston Maratonu sırasında iki Müslümanın iki farklı bombayı infilak ettirip 3 kişinin ölümüne ve 264 kişinin yaralanmasına sebep oluşu³⁵ gibi terör olayları yaşanmaya devam ederken bir yandan da Arap Baharı ile diktatörlüğün pençesine düşen ve hatta kendi halkının ölümüne sebep olan yönetimlerin Müslüman oluşu ile ilgili haberlerin Amerikan halkının zihnindeki İslam korkusunu canlı tuttuğu tartışılmaz bir gerçektir. Ayrıca Amerika’nın ittifak kurabileceği, demokrasi ile yönetilen Müslüman ülke sayısını azlığı mevcut algıları değiştirip dost olunabileceğini de göstermede yetersiz kalmıştır ve kalmaktadır (Mazrui 2004, s. 805). Öte yandan Irak’ın işgal sebebi olarak gösterilen kitle imha silahlarının mevcut olmadıkları anlaşılması, somut kanıtlar olmaksızın alıkonulan ya da suçsuz yere halkın kimi kesimi tarafından “şüpheli” olarak görülen Müslümanların da hoşnutsuzluk seviyesini yükseltmeye başlamıştır. Bu da toplumun birbirine olan güveninin kırılmasına ve bütünlüğün bozulmasına sebebiyet vermiştir.³⁶

Dolayısıyla Başkan Obama; “İslam Barıştır”³⁷ diyen kendinden önceki Başkan W. Bush’un ülke içindeki bütünlüğe olan vurgusunu, ondan önceki Başkan Bill Clinton’ın Müslümanlara gönderdiği Ramazan mesajını ve Beyaz Saray tarafından verilen iftar yemekleri gibi önyargıları kırma çabalarının bir devamı olarak 2009 yılında Kahire’de yaptığı konuşmasında İslamiyet’in Amerikan tarihinin bir parçası olduğunu dile getirmiştir ve de “*E Pluribus Unum*”u yinelemiştir. Ayrıca tıpkı Müslümanlar için tipleştirme yapılamacağı gibi Amerika için de yalnızca kendi çıkarları peşinde koşan imparatorluk tipleştirmesi yapmanın mümkün olmadığını hatırlatarak farklılıkların aynı anda mevcut olabildiğini, önemli olanın ekstremistlere karşı işbirliği içerisinde olup diyalogu geliştirmek olduğunu hatırlatmıştır.³⁸ Obama döneminde Dış İşleri Bakanı olarak görev alan Hillary Clinton ise eski başkan G.W. Bush döneminde ülkeye girişleri yasaklanmış iki akademisyenle (Tariq Ramadan ve Adam Habib) ilgili kararı değiştirip Amerika’ya girişlerine izin vermiştir. Uzun süredir ilk defa

³⁴ Helen, P., Even, M., *Fort Hood gunman shouted ‘Allahu Akbar’ as he opened fire*, The Guardian, 2009

³⁵ History.com staff, *Boston Marathon Bombings*, History Channel, A&E Networks, 2014

³⁶ A.g.e.

³⁷ “*Islam is Peace*” Says President: Remarks by The President at Islamic Center of Washington, D.C., National Archives and Records Administration, 2001

³⁸ *President Obama’s Speech in Cairo: A New Beginning*, National Archives and Records Administration, 2009

kendilerine danışılan James Zogby gibi İslam uzmanları ise nihayet fikirlerinin alınıp probleminden ziyade çözümün bir parçası olarak hissettirilmelerinden duydukları memnuniyeti dile getirmiştir. Ayrıca Obama'nın terörizm konusundaki Baş Danışmanı John O. Brennan gibi yetkililer teröristler ile Müslümanlar ve İslamiyet arasındaki farklı söylevleri de göstermek adına “İslami terörizm” ya da “cihat” gibi kelimeler yerine “şiddet içerikli aşırılık” gibi kelimeler kullanmışlardır.

İşkenceyi yasaklayan ve de terör suçlularının tutulduğu Guantanamo hapishanesini göreve gelişinden itibaren bir yıl içinde kapatacağının sözünü veren Başkan Obama, başkanlık nezdinde gerçekleştirilen davetlere Mohamed Magip gibi başarılı imamların, Rami Nashashibi gibi aktivistlerin ve de Amerikan Müslüman Doktorlar adlı derneğin yönetim kurulunda olan Dr. Faisal Qazi gibi isimleri çağırması³⁹ ile bir kez daha devletin Müslüman ve Arap-Amerikalılarla iletişime geçmeye çalıştığını, kendini Müslüman olarak gören bir grup insanın sebep olduğu muazzam acıların ve kayıpların bir dine mensup olan tüm insanlara atfedilemeyeceğini göstermeye çalışmış bulunmaktadır. Sonucunda da kendi ülkesinde bir cami ziyaretinde bulunmadığı konusunda eleştirilse de 2011 yılına ait Pew araştırması⁴⁰ ve de 2012 yılına ait CAIR araştırması⁴¹ Müslümanların yarısından fazlasının Barack Obama'ya oy verdiğini göstermektedir.

Ancak Obama'nın sekiz yıl boyunca artıları ve eksileriyle yerine getirmiş olduğu hizmetin sonlarına yaklaştıkça ve yeni başkan için seçim kampanyaları yaklaştıkça 2005 yılındaki Londra saldırısı, daha önce de bahsedilen 2009 Texas terör olayı gibi uzaktan tek bir kişiyi güdümleyerek yapılan terör saldırıları, 2010 yılında Ground Zero yakınlarında inşası planlanan Park51, 2011 yılındaki Frankfurt Havaalanı'nda yapılan terör saldırısı, 2012 yılında Amerika'nın Libya Büyükelçisi J. Christopher Stevens'in da ölümüne yol açan Bingazi saldırısı gibi terör saldırılarının körüklemeye devam ettiği İslamofobi, Obama'nın tıpkı kendisinden önceki başkanları gibi kapsayıcı ve birleştirici retoriğinden rahatsız olanların seslerini yükseltmeye başlamasına neden olmuştur. Sağ tabanlı ve odaklı popülist hareket ve bu hareketin otoriteye, yönetimdekilere ve de “elit” olarak tabir edilen kitlenin nüfuslu ve zengin kişilerine karşı duyulan hoşnutsuzluk (hatta öfke), elit kesim ile işbirliği içinde olduğu

³⁹ Elliot, A., *White House Quietly Courts Muslims in U.S.*, The New York Times, 2010

⁴⁰ Brian, B., *Section 5: Political Opinion and Social Values*, Pew Research Center for the People and the Press, 2011

⁴¹ Genesis Research Associates, *American Muslim Voters and the 2012 Election: A Demographic Survey of Attitudes*, Council on American-Islamic Relations, 2012

düşünülen yabancıları ve göçmenleri dışlayan söylev ile birleşince kimi politikacıların ve uzmanların İslamiyet'i yererek kendi kariyerleri için momentum yakalamayı başarmalarına sebep olan bir seçim sürecine girilmesine sebep olmuştur (Judis 2016).

5. POÜLİZM, 2016 BAŞKANLIK SEÇİMLERİ VE DONALD TRUMP

5.1. POPÜLİZM NEDİR?

Temelde çiftçilerin ekonomik ve politik durumlarından memnun olmayışlarından olduğu kadar Amerikan demokrasisinin tehlikede olduğu düşüncesinden de beslenen popülizm⁴², sağ popülizm ve sol popülizm olarak karşımıza çıkar. Georgetown Üniversitesi'nden Prof. Michael Kazin'in de belirttiği üzere sol popülizmde öfkenin ve bezginliğin asıl hedefi, ülkelerine gerçekten hizmet eden sıradan Amerikalıların çıkarlarına ihanet ettiği düşünülen iş dünyasındaki elitler ve bunların siyasi kademelerdeki yardımcılarıdır. Bu tür popülistler hiçbir dini veya etnik grubu kayırmadan ya da karşılığın almadan "halk" merkezli, genel olarak temel haklara ve insan özgürlüklerini savunan liberal görüşe aittirler (Kazin 2016).

Günümüzde neredeyse Amerika ile eş zamanlı bir şekilde Avrupa'da örneklerinin görülebileceği sağ popülizm ise elitleri ve devletin bazı kesimlerini sıradan insanların ekonomik çıkarlarını ve siyasi özgürlüklerini tehlikeye atmakla suçlamanın yanı sıra "halk" kapsamını da sınırlamaktadır. Daha önce de belirtildiği üzere, kimin Amerikalı olduğuna dair kesin bir tanım yapmanın mümkün olmamasına karşın işverenlerle ve otoritelerle işbirliği yaparak istihdamın azalmasından, maaşların düşmesinden ve sosyal yapının bozulmasından sorumlu tutulan yabancılara ve göçmenlere karşı olan tutum sağ popülistler için Charles Taylor'ın belirttiği tarzda bir millet kimliği arayışı olduğunu göstermektedir. Ortak bir dile ve kültüre işaret eden bu kimlik tanımı, kapsamında olmayan bireyleri ötekileştirmeye meyillidir.⁴³ Millet kimliğinin bu şekilde tanımlandığı durumlarda siyasi aktörler bir grubun dışlanması bütünüleştirmeyi sağladığını ve de siyasi açıdan daha kolay yönlendirilebilen toplulukların oluşumuna sebebiyet verdiğini fark etmişlerdir.⁴⁴

Yine de Jan Jagers ve Stefaan Walgrave'in yaptıkları incelemede belirttikleri gibi popülizm bir ideoloji değil, bir tarz veya retoriktir (Jagers ve Walgrave 2005, s.2). Amerika'nın 2016 başkanlık seçimleri süresince hem Demokrat Parti'de hem de Cumhuriyetçi Parti'de bu tür konusu retorikten yararlanan isimler olmakla birlikte aday olduğu partinin çoğunluğunu ve de kendisine oy verecek kitleleri sağ popülizm ile mobilize eden en önemli isim şüphesiz Donald Trump'tır. Dolayısıyla bir sonraki bölümde kendi Amerikalı kavramı dışında kalan herkesi ve

⁴² Joseph, G., Alyssa, G., *Nationalism in America: The Case of the Populist Movement*, Theory and Society, 2005, ss. 197-198

⁴³ Charles Taylo, "Democracy, Inclusive and Exclusive" in Richard Madsen, William Sullivan, Ann Swidler, and Steven Tipton, editors, *Religion, Polity and Self* (Berkeley: University of California Press, 2002), 181-183.

⁴⁴ Joseph, G., Alyssa, G., *Nationalism in America: The Case of the Populist Movement*, Theory and Society, 2005, s.201

her şeyi hedef alan sağ popülizmi ve bu hareketin en hünerli yönlendiricilerinden olan Doland Trump birlikte ele alınacaktır.

5.1.1. Sağ-Popülizm ve Doland Trump

Amerika'daki mevcudiyeti on dokuzuncu yüz yılın sonlarına denk gelen popülizm, daha önce de bahsedildiği üzere dönemin çiftçilerinin kendi seçmenleri tarafından doğru şekilde temsil edilmedikleri, dolayısıyla da isteklerinin ve dileklerinin göz ardı edildiği; vergilerle, borçlanmalarla kötüleşen ekonomilerine kimsenin müdahale etmediği düşüncesinden ortaya çıkmıştır. Sıradan Amerikalıların seslerini duyuramadığını savunan bu popülistler 1890'larda "Popülist Parti" adı verilen bir parti kurmu turlar. Tarımsal popülizm olarak da görülen bu hareketin çıkış noktası olarak ekonomik sıkıntılar ve siyasi ahval gösterilse de sağ popülizmin kitlelere hitap edebilmesindeki bir diğer etmen göçmenlerle ilişkilendirilen sosyal ve kültürel değişime olan   keyi harekete geçirebilmesidir. Bu tür bir görüş içerisinde hem milliyetçiliği hem de ırksal kin emareleri de ta ıyabilmektedir. Başka bir deyi e sağ popülizmi eski ekonomik ve siyasi statüye olan nostalgik bir hissiyatı ve de daha az çeşitliliğin olduğu dönemlere olan özlemi seslendirir.⁴⁵ Bu  ekilde Kazin'in de belirttiği gibi "biz" ve "onlar" ikilemi üzerine inşa edilmiş bir Amerikan sağ popülizmi oluşturulmuştur.⁴⁶

Özellikle Cumhuriyetçiler tarafından benimsenmiş olan "biz" ve "onlar" söylevinin  rnekleri Richard Nixon'ın güneyli beyazların ırkçılığından yararlanan "Güney Staretjisi"nde, Ronald Reagan'ın kuzey banliy lerden oy toplayabilmek adına devlet yardımı alan Afrikan-Amerikalıları hedef göstermesinde, George H.W. Bush'un yine beyaz Amerikalı oyları için Afrikan-Amerikalı hükümlüleri kullanmasında ve de George W. Bush'un 2004 seçimlerini kazanmak adına gay evliliklerine karşı bir retorik geli tirmesinde görülmektedir. Günümüzde ise Barack Obama'nın iki dönem üst üste ba kan olarak seçilmesi, ulusal borçlanma düzeyi, *Obamacare* isimli sağlık yasaı, gay evliliklerinin yasal hale gelmesi, Suriyeli mülteci sorunsalı gibi sebeplerle sosyal ve ekonomik yapılarının tehlikede olduğunu düşünen muhafazakar Amerikalılar⁴⁷, arzuladıkları eski günleri vaat eden, kendilerini görmezden gelen

⁴⁵Todd, D., David, R., Caroline, T., The right-wing populist appeal of Donald Trump in comparative perspective, University of Kent, 2016, ss.4-5

⁴⁶Noam, G., Bart, B., *Varieties of Populism: Literature Review and Research Agenda*, Weatherhead Center For International Affairs, Harvard University Working Paper Series, 2013

⁴⁷Thomas, G., *The Rise of Right-wing Populism in Europe and the United States: A Comparative Perspective*, Freidrich Ebert Stiftung, s.4

elitist sistem ile mücadele etmeye söz veren Cumhuriyetçi Parti'den aday olarak Amerika'nın 45. Başkanı seçilen Doland Trump'da aradıklarını buldular.

5.2.2016'YA DOĞRU DONALD TRUMP

Kendi sitesinde Amerikan başarı hikayesinin, yani “Amerikan Rüyası”nın vücut bulmuş hali olduğu belirtilen ve konuşmalarında da sık sık “Amerikan rüyası geri döndü!” şeklindeki açıklamaları ve “Amerika Yeniden Güçlü Yapın” mottosu ile kaybedildiğini iddia ettiği refah dönemine dönüşün tek yolu olduğunu iddia eden Donald Trump, Alman kökenli bir babanın ve İskoç kökenli bir annenin evladı olarak New York City, Queens'te dünyaya gelmiştir. 1971 yılında ailesinin sonradan “The Trump Organization” adını alan inşaat ve emlak şirketinin yönetimine gelmiştir. Zaman içerisinde “İş Dünyasının Kralı” olarak bilinir hale gelmiş; çeşitli inşaat işlerinde yer almanın yanı sıra 2004'ten 2015'e kadar jürilerinden biri olduğu “*The Apprentice (Çıracak)*” adlı reality şovda sözünü sakınmayan, işini bilen, gözü pek bir iş adamı olarak kendini tanıtmıştır. Hiçbir siyasi tecrübesi olmamasına rağmen 2000 ve 2012 yıllarında da politikaya atılmayı denemiş olan Trump, 2015 Haziran'ında 2016 seçimleri için Cumhuriyetçi Parti'den başkanlığa adaylığını koyduğunu açıklamıştır.

2016 yılı itibariyle *Forbes* dergisi tarafından dünyanın en zengin milyarderleri sıralamasında 324. sırada olduğu açıklanan Trump, oldukça külfetli olan seçim kampanyalarıyla başa çıkabileceğini göstermenin yanı sıra gerek parti ön seçimlerindeki münazaralarla gerek Demokrat Parti'nin başkan adayı Hillary Clinton ile olan münazaralarında ve hatta verdiği röportajlarda sık sık tartışmalı, gerçekliği kanıtlanmamış söylemler benimsemenin yanı sıra daha önce de belirtilmiş olan sağ popülist kitlenin huzursuzluğunu ve değişim isteğini, siyasi doğruluk gibi kavramları önemsemeden dile getirebilmiş tek aday olduğunu da göstermiştir. Zira seçim sürecinde ortaya attığı ve de halen kullanmaya devam ettiği motto “Make America Great Again! (Amerika'yı Yeniden Mükemmel Yapın!)” , eski Amerika'nın ekonomik ve sosyal yapısı ile mükemmel olduğunu öne sürmenin yanı sıra bunu yapacak olanın kendisi olduğunu ve Amerikan halkının yalnızca onu seçerek seslerini duyurabileceği görüşünü öne sürmektedir. Burada bahsedilen Amerikan halkı tabii ki daha önce de bahsedildiği üzere dar anlamıyla kullanılan ve de ekseriyetle beyaz Amerikalıları kapsayan halktır. Nitekim seçim kampanyasının daha en başından Meksikalıları “tecavüzcü” ve “hırsız” olarak betimledikten sonra bu kişileri uzak tutmak için Meksika sınırına bir duvar ördürteceğini ilan etmesinin ardından dünyada ve Amerika'da yaşanan terör olaylarının akabinde Müslümanların Amerika'ya girişlerinin engellenmesini, ülkede sınırları içindekilerin çok daha sıkı

kontrollerden ve gözlemlerden geçmelerini ve 2010 yılı itibariyle dünyadaki sayıları bir buçuk milyonu aşan Müslümanların hepsinin Amerika'ya karşı olduğunu ileri sürmüştür. Bu düşünceleriyle sağ popülistlerin elitistler ile iş birliği içinde olduğunu düşündüğü göçmenlere karşı olan tavrını yansıtan Donald J. Trump, dünyanın en zengin isimlerinden olması sebebiyle de yozlaşan ekonomi ve siyasi düzende kimseye tabii olması gerekmediğinin altını çizmiştir. Söylevleri ve davranışları neticesinde ön seçimlerde oy kullanan Cumhuriyetçi seçmen sayısı 2012 yılına göre kayda değer bir artış göstermiştir.⁴⁸ 8 Kasım 2016'ya gelindiğindeyse popüler oyu kaybetmiş olmasına rağmen Hillary Clinton'ın 232 seçmen oyuna karşın 306 oy alarak Amerika'nın 45. Başkanı seçilmiştir. Fakat bu süreç içerisinde toplumun çok farklı kesimlerinin ötekileştirilmesine neden olan Trump, Amerika'da eskilerde kaldığı düşünülen ve kimsenin dillendirmeye cesaret etmediği duyguların ve düşüncelerin yüksek sesle, topluluklar halinde dile getirilmesine sebep olmuştur.

Dolayısıyla bir sonraki bölümde Trump'ın söz konusu duygu ve düşünceleri ile 11 Eylül 2001'den bu yana hiç olmadığı kadar ötekileştirilen Müslümanlar ve Müslüman Amerikalılar ilgili retorik ele alınacak ve de pasiften aktife geçirilen kalabalıklarla ilişkilendirilen nefret suçlarındaki artışa değinilecektir.

5.2.1. Donald Trump'ın 2016 Seçimlerindeki Anti-İslam Odaklı Söylevleri

Popülizmin Amerikan tarihinde köklü bir yeri olduğu ve bu köklerin yıllar içerisinde özellikle muhafazakar siyasetçiler ve seçmenler tarafından kullanıldığından daha önce de bahsedilmiştir. Ancak, kullanılan söylemlerin 2016 başkanlık seçimlerinde Doland J. Trump tarafından kullanılan söylemlerine ne kadar paralel olduğu on dokuzuncu yüzyılın sonlarına doğru sağ popülistlerin Kongre'yi Çinli göçmenlerin ülkeye girişini yasaklamaları için başlattıkları lobi çalışmalarında görülebilir. Çinlilerin özellikle elitist kesim tarafından ülkeye sokulduğu, bunların zaman içerisinde (beyaz) Amerikalıların ellerinden işlerini alıp yaşam standartlarının düşmesine neden olacağı ve birçoğunun da zaten imparatorlarının bilgi toplayıp Amerika'ya saldırmasını sağlayacak olan ajanlar olduğu gibi görüşler neticesinde 1920'lerde "Chinese must go! (Çinliler gitmeli!)" gibi sloganların yayıldığı görülmektedir.⁴⁹ Aynı söylemler ve sloganlar İkinci Dünya Savaşı dönemlerinde çoğu Amerikan vatandaşı olan yüz binden fazla Japon asıllı Amerikalının zorla tehcir edilmesine ilişkin kararlar

⁴⁸Drew, D., *So far, turnout in this year's primaries rivals 2008 record*, Pew Research Center, 2016

⁴⁹ Michael Kazin, *The Populist Persuasion: An American History*, Cornell University Press, New York, 1998

alınmasını da⁵⁰ kolaylaştırmıştır. Ayrıca Afrikan Amerikalılar başta olmak üzere “Amerikan” olmadığını düşündükleri şeylere karşı şiddet içerikli olaylarla tepki gösteren, beyaz ırkın üstünlüğünü gözeten ırkçı grup Ku Klux Klan ve yukarıda bahsedilen siyasi, sosyal görüşlerin destekçileri Amerikan Kongresi’nin yirminci yüzyılın başından itibaren 1965 yılına kadar oldukça sıkı göç kotaları koyması yönünde baskı uygulamıştır.⁵¹

Amerika’nın 45.Başkanı Doland Trump ise seçim kampanyası sırasında, Amerika’da yaşarken yurtdışındaki terör örgütlerine özenerek radikalleşen Müslüman bir çift tarafından gerçekleştirilen San Bernandino saldırısından sonra yetkililer ne olduğunu anlayana kadar “Müslümanların Amerika’ya girişine tamamen son verilmesi”⁵² için çağrıda bulunmuştur. 1900’lerdeki sıkı göç yasalarının dahi ötesine geçen bu çağrının yanı sıra ülke içerisindeki Müslümanların isteseler de istemeseler de kendilerini özel bir güvenlik veritabanına kaydettirmeleri gerektiğini⁵³ belirtmiştir. Müslümanlar ve Müslüman Amerikalılar dahil olmak üzere birçok insan tarafından “özgürlükler ülkesi” olarak görülen bir ülkede bu şekil bir uygulama tabii ki din ve/veya ırk ayrımı gözetmeksizin adil ve eşit muameleyi vaat eden Amerikan Anayasası’na aykırıdır. Ancak sağ popülistler için bunun bir öneminin olmadığı Paris’te aynı anda birkaç yerde gerçekleşen ve 130 kişinin ölümüne sebep olan; IŞİD terör örgütü tarafından üstlenilen saldırılar sonrasında Trump’ın camileri kapatmaktan başka çaresi olmadığını çünkü camilerde “kötü şeyler döndüğünü” dile getirmesinde görülebilir.⁵⁴ Bu söylevlerle birlikte ötekileştirilip, Amerikan halkının bir parçası olmadığı ima edilen ve yer yer açıkça söylenen Müslüman Amerikalılar, 1920’lerin “Çinliler gitmeli!” sloganını revize edilmiş hali olan “Go back to your country! (Ülkene geri dön!)” sloganının hedefi haline getirilmiştir. Bunun, New York Şehri Belediye Başkanı Bill de Blasio’nun da katılımıyla gerçekleşen ve büyük bir yankı uyandıran son örneği, 11 yıldır New York Polis Departmanı’nda görev alan ve 2014 yılında gösterdiği fedakarlık sebebiyle kahraman ilan edilmiş olan Aml Elsokary’nin başörtüsü sebebiyle “Ülkene geri dön” sloganına maruz kalışına ilişkin basın toplantısıdır.⁵⁵

Amerika’nın sağ popülist geçmişi ile Trump’ın söylevleri arasındaki bir başka paralellik 1996 yılında Amerikan Başkanlığı’na adaylığını açıklayan Pat Buchanan’ın kampanyasında

⁵⁰ Hannah, M., *WWII Propaganda: The Influence of Racism*, University of Missouri, 2012

⁵¹ Michael Kazin, *The Populist Persuasion: An American History*, Cornell University Press, New York, 1998

⁵² Donald J. Trump Statement On Preventing Muslim Immigration, donaldjtrump, 2015

⁵³ Vaughn, H., *Donald Trump’s Plan for a Muslim Database Draws Comparison to Nazi Germany*, NBC News, 2015

⁵⁴ Nick, G., *Trump: ‘Absolutely no choice’ but to close mosques*, Politico, 2015

⁵⁵ Laura, L., *Muslim NYPD officer threatened, told ‘go back to your country’*, CNN, 2016

görülmektedir. Seçim kampanyası süresinde kendinden önceki ve sonraki sağ popülistler gibi Hristiyan Amerika'nın ve de Amerika'daki işlerin korunması gerektiğini savunmuş olan Buchanan, aynı zamanda illegal göçleri engellemek adına bir “deniz duvarı” örülmesi gerektiğini de belirtmiştir.⁵⁶ 2016 Başkanlık seçimlerinde Donald J. Trump'ı destekleyen isimlerden biri olan Buchanan'ın “deniz duvarı” ile Trump'ın “Meksika duvarı” arasındaki söylem benzerliği kanaatimce oldukça dikkat çekicidir. Trump, her ne kadar Meksika sınırına, “tecavüzcü” ve “hırsız” dediği Meksikalıların Amerika'ya girişini engellemek için olduğunu söylese de iki ayrı tweetinde güney sınırından ülkeye kaçak olarak giriş yapmaya çalışırken yakalanan Suriyeli mülteciler olduğunu belirtmiş, birinde aralarında IŞİD üyelerinin de olabileceğini ima ederken diğerinde yakalanamayan daha kaç tane olduğunu sorgulayıp “güzel, büyük bir” Meksika duvarına olan inancını yinelemiştir.

Bütün bunlar Amerikalı Müslümanların halkın diğer kesimleri tarafından giderek ötekileştirilmesinin önünü açabileceği gibi dikkate alınması gereken bir diğer husus da Doland Trump'ın CNN'in Anderson Cooper'i ile yaptığı bir röportaj sırasında dünyadaki tüm Müslümanları; yani bir buçuk milyon üzerinde insanın hepsini kapsayacak şekilde “Bence İslam bizden nefret ediyor.” deyişinde de görülebileceği üzere yalnızca ötekileştirmekten öte nefret ve intikam unsurları barındıran söylemlerinin olmasıdır. Her ne kadar aynı röportajda asıl hedefin radikal İslam olduğunu belirtse de hemen akabinde ayırım yapmanın oldukça zor olduğunu ve bu konuda yapacak bir şeyin olmadığını da belirtmiştir.⁵⁷ Daha öncesinde seçim kampanyalarına Birmingham, Alabama'da devam ettiği dönemde 11 Eylül saldırılarını Jersey City'den canlı yayından izlediğini ve İkiz Kuleler yıkılırken Jersey City'nin diğer yakasında; Arap popülasyonunun yoğun olduğu Jersey City'nin karşı kıyısında binlerce Müslüman'ın sevinç nidaları attığını iddia etmiştir. Fakat, Jersey City Belediye yetkilileri ve New Jersey Valisi Chris Christie'nin bizzat kendisi tarafından yapılan açıklamada bu tür bir olayın yaşandığına dair herhangi bir kayıt olmadığı açıklanmıştır.⁵⁸ Ancak bu noktada da önemli olan Donald Trump'ın bu tür söylevlerle oluşturmaya çalıştığı “alternatif gerçekler”in Müslüman olmayan Amerikan halkı açısından giderek daha inanılır hale gelmesidir.

Halk nefretinin artmasına ve de ihanete uğramış gibi hissetmelerine yol açan bir başka Trump argümanı ise Omar Mateen isimli radikal bir Müslüman tarafından Orlando'da bulunan *Pulse* isimli bir gay kulübe saldırı gerçekleştirmesinden sonra gelmiştir. Trump, 49 kişinin ölümüyle

⁵⁶ Michael Kazin, *The Populist Persuasion: An American History*, Cornell University Press, New York, 1998

⁵⁷ Theodore, S., *Donald Trump: 'I Think Islam Hates Us'*, CNN, 2016

⁵⁸ Jordyn, P., *Donald Trump Again Says He Saw Cheering in New Jersey on 9/11*, ABC News, 2015

sonuçlanan hadiseden birkaç saat sonra attığı tweetinde halkı olduğu için tebrik edilmesinden memnun olduğunu, ancak istediği şeyin tebrik değil “sertlik” ve “uyanıklık” olduğunu, “akıllı” olunması gerektiğini belirtmiştir. Sonrasında bu olaya ilişkin gerçekleştirdiği konuşmasında Müslümanların bu tür terör olaylarından haberdar olduğunu, teröristleri tanıdıklarını ancak bunları yetkililere kasten bildirmediğini ve bu şekilde davranarak ölüme ve yıkıma sebep olduğunu söylemiştir.⁵⁹ Aynı argümanı San Bernandino saldırısından sonra da kullanmış olan Trump’ı iki durumda da destekleyebilecek somut bir “görmezden gelme” kanıtı bulunmamaktadır. Ancak Orlando saldırılarının ardından FBI Direktörü James Comey, “...bir şeyleri görüp, duyup bize haber veren, bizimle en yararlı ilişkilere sahip olan kişilerin kimisi Müslümanlar’dır.” şeklinde konuşurken Los Angeles Polis Departmanı’da Komiser Yardımcısı ve Terörle Mücadele ve Özel Operasyonlar Birimi’nin yönetici olan Michael Downing de Müslüman Amerikalılar ile olan iletişimin güçlü olduğu ve yapılan bazı ihbarların oldukça önemli bilgiler taşıdığını belirtmiştir (Cooke ve Ax 2016). Buna rağmen toplumun çeşitli kesimlerinde yer alan Trump taraftarlarının ve de herhangi bir vesile ile kendisini dinleyen kitlelerin akıllarından ziyade hislerine hitap eden sözleri sebebiyle ister istemez halihazırda var olan İslamofobi duygularını beslemenin yanı sıra nefret de aşlamaktadır. Belki de nefret duygusunu sağlamlaştırmak adına hedefindeki topluluğun insanı duygularının bulunmadığını iddia etmek adına Trump, başkanlık yarışı sırasında Demokrat Parti’nin adayları Hillary Clinton ile gerçekleştirdikleri münazaraların sonuncusunda Müslüman ülkelerden biri olan Suudi Arabistan’da gaylerin çatılardan aşağıya atıldığını da ileri sürmüştür.⁶⁰ Müslümanların hiçbir ülkede çatılardan atılarak ölüme gönderilmediğini, ancak IŞİD’in bu tür uygulamaları olduğunu rakibi tarafından dile getirilmemesine rağmen hızla *Trumpizm* adını almaya başlayan yeni ve *upgrade* edilmiş sağ popülizm bu argümanı da benimsemeye başlamıştır. Bu noktada nefret ile birlikte değinilmesi gereken bir diğer söylem unsuru Trump’ın Başkan olması halinde Müslümanları sıkı gözetim altına alacağı, güvenlik kontrollerine tabii tutacağı ve hatta ülkeye girişlerine engel olacağını dile getirmesi; Amerika’da gerçekleştirdikleri terör saldırıları sebebiyle karşı saldırıya geçeceği gibi argümanların etkisiyle uyandırılan intikam hissidir. Trump tarafından “eskiden sessiz çoğunluklardı, artık sesleri çıkıyor” diye betimlenen destekçileri için bu iki hissiyatın birleşimi bir kez daha “Amerika’yı yeniden mükemmel” yapmanın yollarından birisi olarak görülmeye başlandığını göstermektedir.

⁵⁹Ryan, T.B., *Read Donald Trump’s Speech on the Orlando Shooting*, Time, 2016

⁶⁰Melanie, A., *Trump: Clinton Foundation Gave \$25 Million to Countries ‘That Push Gays Off Building and Threat Women Horribly’*, CNS News, 2016

Bir halkı nefret ve intikam duyguları kadar mobilize edebilen ve Trump tarafından maharetle kullanılan bir diğer duygu da korkudur. *The Assault on Reason (Mantığa Yapılan Saldırı)*’da Al Gore (2007)’un da belirttiği üzere “korku mantığın en önemli düşmanıdır.” dolayısıyla da “Kendilerini korkulu grupların kurtarıcıları gibi göstermek adına insanların endişelerini körüklemeye niyetli liderler her daim olmuştur.”⁶¹ Corey Robin ise korkunun bu şekilde kullanılması halinde politik bir araca dönüştüğünü ve bu aracı kullananın amaçlarından birisini belirli bir siyasi hedefi desteklemek olarak açıklarken insanların korkması gereken şeyin yine aracı kullanan kişi veya kişiler tarafından belirlendiğini (ve bunun çoğu zaman gerçek korkuların üzerine inşa edildiğini), yorumlandığını, kaynağının açıklandığı ve söz konusu tehditle baş etme yöntemlerinin önerildiğini belirtir. Robin ayrıca böyle bir durumda toplumun her bir üyesinin belirlenen ögeye karşı korku duymadığını, Amerikan halkının aktif bir şekilde terör korkusu taşımadığı örneği ile göstermektedir (Robin 2004, s. 15-16). Ancak Corey Robin bu satırları kaleme aldığı anda popülizm dünya genelinde yükselişe geçmemiş ve Donald Trump Amerika Başkanı olmak için adaylığını açıklayıp kampanya yapmaya başlamamıştı. Zira Güney Carolina’da bulunan U.S.S Yorktown’daki konuşmasında Trump’ın İslam korkusunu göçmen ve terör korkusuyla birleştirip “Kontrolümüzü kaybettik. Ülkemize kimlerin girdiği hakkında hiçbir fikrimiz yok. Bizi seviyorlar mı yoksa bizden nefret mi ediyorlar, bizi bombalamak mı istiyorlar hiç bilmiyoruz.” diyerek kendisini destekleyenlere seslenmiştir. Sözlerine Pew araştırma merkezinin ve Center for Security Policy’nin araştırmalarından bahsederek ankete bu araştırmalara katılan Müslümanların yüzde yirmi beşinin Amerika topraklarında Amerikan halkına karşı gerçekleştirilen şiddet olaylarının cihadın bir uzantısı olarak haklı bulduklarını ve de yüzde elli birinin Amerika’da yaşarken şeriat kurallarına göre yönetilme haklarının olması gerektiğini düşündüklerini belirtmiştir. Aynı açıklama halen Donald Trump’ın kendi resmi sitesinde de yer almaktadır.⁶² Ancak dikkatle bakıldığında söz konusu sitede Pew araştırmasına ait herhangi bir link verilmezken daha önce de belirtildiği üzere Pew’in 2007 yılına ait araştırması Müslümanların büyük çoğunluğunun İslam Devleti’ne karşı çıktığı görülmektedir.⁶³ 2011 yılına ait veriler ise radikalleşme eğilimlerinde artış olmadığı gibi neredeyse tüm Müslümanların intihar saldırılarını haklı bulmayıp kabul etmediklerini belirtmektedir.⁶⁴ Trump’ın, Frank Gaffney tarafından yönetilen *The Center for Security Policy*’den alındığı belirtilen verileri ise söz

⁶¹Al, G., *The Assault on Reason*, CBS News & The Penguin Press, 2007

⁶²Donald J. Trump Statement On Preventing Muslim Immigration, donaldjtrump, 2015

⁶³Jacob, P., *In Nations With Significant Muslim Populations, Much Disdain for ISIS*, Pew Research Center, 2015

⁶⁴Adam, N., *Muslim Americans: No Sign of Growth in Alienation or Support for Extremism*, Pew Research Center, 2011

konusu yöneticinin Pew Araştırma Merkezi tarafından anti-Müslüman ekstremist olarak listelenmesi ile çelişkili bir hale gelmektedir. Yine de Trump'ın konuşmasına geri döndüğümüzde anket verilerini açıkladıktan sonra bu şekilde yaşanamayacağını dile getirip şunları eklemiştir;

“Daha fazla Dünya Ticaret Merkezi olayları yaşayacağız. İşler daha da kötüleşecek... Tehlikenin kaynağı çözülene kadar ülkemiz yalnızca cihati savunan insanlar tarafından yapılan ardı arkası kesilmeyen saldırıların kurbanı olamaz... Bu insanların mantığa ya da insan hayatına saygısı yok. Bu yüzden bir şeyler yapmalıyız”⁶⁵

İfade özgürlüğü Amerika'nın tartışmasız bir şekilde kabul ettiği özgürlüklerden bir tanesidir. Dolayısıyla bu şekildeki korku ve nefret aşılama müsaait ifadeler de özgürce ifade edilebilirler. Fakat uyandırdıkları etki oldukça nahoş olma ihtimalini de taşımaktadır. Nitekim *Journal of Experimental Psychology* tarafından yapılan bir araştırmada bir şeyin yeterince tekrar edilmesi halinde gerçekliği olmasa da inanılabilirliğinin arttığı tespit edilmiştir. Daha da kötüsü insanların daha önceden kesin doğru bilgiye sahip olsalar dahi bilgilerinden şüphe edip duyduklarına inanmaya başlamasıdır (Fazio ve diğ). Dolayısıyla neredeyse her konuşmasında “Müslüman sorunu”ndan bahseden Trump'ın destekçileri için Charles Kurzman tarafından gerçekleştirilen Duke Üniversitesi'nin araştırması gibi 11 Eylül'den bu yana Amerika'da yaşadığı tahmin edilen 3.3 milyon Müslüman'dan sadece 46'sını terör ihtimali sebebiyle gözaltına alındığı ve bunların sadece 26'sının gerçekten terör bağlantılı olduğu gösteren istatistikler, *Triangle Center on Terrorism and Homeland Security* direktörü David Schanzer'in da bu tür istatistiksel bilgiler ışığında belirttiği gibi “Amerikalılar'ın Müslüman Amerikalılar tarafından gerçekleştiren şiddet içerikli ekstremist olaylarla büyük bir tehdit altında olduğu algısı tamamen yanlıştır” şeklindeki açıklamalar ⁶⁶ önemini yitirmeye başlayacaktır.

Bu durumun vahimliğini Avusturalyalı araştırmacı John Cook ve Stephan Lewandowsky'nin “Eğer muazzam bir dikkat gösterilmezse yanlış bilgilendirmeyi çürütmeye yönelik her adım doğrusu anlatılmaya çalışılan yanlış bilginin güçlenmesine sebep olacaktır.” sözlerinden

⁶⁵Full Speech: Donald Trump Explosive Rally on USS Yorktown (12-7-15), Right Side Broadcasting Network,2015

⁶⁶Charles, K., *Muslim-American Involvement with Violent Extremism*, 2016, University of North Carolina, Chapel Hill: , Department of Sociology, 2017

anlaşılmaktadır.⁶⁷ Amerikalı Müslümanlar açısından Trump'ın argümanlarının ve söylemlerinin en vahim noktası ise muhtemelen hiçbir zaman oylarına talip olunmamış olmasıdır. Zira Donald Trump, kampanya süresi boyunca kadınlar, Afrikan Amerikalılar, Latin kökenli Amerikalılar gibi birçok farklı grubu hedefi haline getirmiştir. Ancak göstermelik olduğu ileri sürülse dahi bu gruplarla iletişim kurmaya çalışmıştır. Örneğin Donald Trump, kadınlara ilişkin aşağılayıcı ifadeler kullandığı görüntüler basına yansıdıktan sonra Ivanka Trump'ın babasının kadınlara karşı davranışlarını savunan demeçler vermiştir. Ayrıca Temmuz 2016'da başkanlık kampanyası çerçevesinde Afrikan-Amerikalılar ile ilişkiler bölümü oluşturup *Apprentice (Çırak)*'ın ilk sezonunda yarışmacı olarak Trump'ın karşısına çıkan Omarosa Manigault'u bu birimin başına getirilmiş ve de Ağustos 2016'da Michigan'daki konuşmasında Trump Afrikan Amerikalılar'a "Kaybedecek neyiniz var?" diyerek kendine has olan "Trupist" bir şekilde ulaşmaya çalışmıştır. Yine Ağustos ayında Ulusal Cumhuriyetçi Parti Komitesi ve Trump, Ulusal Hispanik Danışma Konseyi ile bir araya gelerek İspanyol kökenli Amerikalılara da hitap etmeye çalışmıştır. Ancak bu tür davranışlar Amerikalı Müslüman topluluğu konusunda kesinlikle görülmemiştir.

Donald Trump'ın seçim kampanyası süresinde Müslümanlara bu denli uzak oluştunda Amerikan nüfusu içerisindeki oranlarının seçimlerde kayda değer bir getiri veya götürü sebebi olmayacağı düşüncesi de etkili olmuş olması muhtemeldir. Fakat Amerikan Müslümanların bu denli ötekileştirilmesi, önemsenmemesi ve hatta yok sayılmalarının sebebini arayan Siyaset Bilimci Justin Gest'in yaptığı araştırma da görülebileceği gibi Beyaz Amerikalıların yüzde 65'i (bu sayı neredeyse toplam nüfusun yaklaşık olarak beşte ikisine denk gelmektedir) "göçlere karşı duran, Amerikalılara iş sağlayan, Amerika'nın Hristiyan kültürünü koruyan ve de İslam tehlikesini durduran" bir partiye oy vermeye istekli olduklarını göstermiştir (Gest 2016). Ayrıca John Hopkins Üniversitesi'nin yaptığı bir araştırma da intikam söylemlerinin insanların karşılıklarına aldıkları kitlenin ahlaki açıdan sorunlu olduğunu yani mantıklı düşünemeyen ve de manevi değerlerden yoksun olduklarını düşünmeye itmekte olduğu görülmüştür. Yine aynı araştırmaya göre intikam söylemleri oldukça önemlidir çünkü istatistiksel olarak insanları şiddete teşvik etmektedir. Nitekim Southern Poverty Law Center (SPLC)'ın da verileri göstermektedir ki Amerika'daki hükümet karşıtı milliyetçi grupların sayısı 2014 ile 2015 yılları arasında yüzde on dördlük bir artış gösterirken milliyetçi grupların sayısı da 874'ten 998'e, nefret gruplarının sayısı 784'den 892'ye çıkmıştır (Keller 2016). Bu sayılara paralel olarak ülke çapında işlenen nefret suçlarında da artış gözlenmiştir. Dolayısıyla

⁶⁷ John, C. & Stephan, L., *The Debunking Handbook*, St. Lucia, Australia: University of Queensland, 2012

politik açıdan Müslüman Amerikalılara gösterilen tavırların belirli açılardan oy kazanımlarına imkan tanınmasına rağmen bir sonraki bölümde de inceleneceği üzere toplum içerisinde, bazı araştırmacılara ve anketlere göre 11 Eylül sonrasında dahi görülmemiş oranda kutuplaşmalara sebebiyet vermiştir.

6. ARTAN NEFRET SUÇLARI VE TRUMP ETKİSİ

Nefret suçları incelenirken öncelikle bu suçlara sebep olan nefret söylevleri ile ilgili bilinmesi gereken en önemli şey Anne Weber'in de belirttiği üzere "nefret söylemi"nin evrensel bir tanımı bulunmamaktadır. Ancak Avrupa Konseyi'nin Bakanlar Komitesi'ne ait "ırkçı nefreti, yabancı düşmanlığını, Yahudi düşmanlığını veya hoşgörüsüzlüğe dayalı diğer her türlü nefret biçimini yayan, kışkırtan, teşvik eden veya meşrulaştıran her türlü ifade biçimi"⁶⁸ şeklindeki tanımı ele alındığında bu söylemin kullanılması veya söylemin kendisinin yol açtığı duygu ve düşüncelerle işlenen suçlar da doğal olarak nefret suçları kapsamına girdiği görülmektedir. Amerika'da ise Anayasa tarafından net bir şekilde Devletin kimsenin dinine ve ifade özgürlüğüne karışamayacağını belirten 1. Madde'si gereğince nerede ifade özgürlüğünün bitip nerede nefret söylemlerinin başladığı tam net değildir. Bununla birlikte Hate Crimes Statistics Act of 2010 (2010 Nefret Suçu İstatistikleri Yasası), nefret suçlarını "ırka, cinsiyete veya cinsiyet kimliğine, dine, sahip olunan özre, cinsel tercihe ya da etnisiteye dayanan önyargılarla işlendiğine dair kanıt olan suçlar" olarak açıklamaktadır.⁶⁹ Bu suçları işlemeye meyilli kişiler tarafından oluşturulmuş olan örgütlere nefret grubu denirken FBI tarafından amaçları örgütü oluşturan kişilerinkinden farklı ırkı, dini, özrü, cinsel tercihi, etnisitesi/milliyeti olan kişilere karşı kin ve düşmanlık oluşturmak ve suiniyete sahip olmak olarak açıklanmıştır.⁷⁰ SPLC'nin daha önce belirtilmiş olan, 2014 yılına ait nefret gruplarının sayısı ile 2015 yılına ait sayı arasında yüzde on dördlük artışı gösteren araştırmasında bu yazının konusu ile yakından ilgili olan en önemli detay, ırka/etnisiteye dayalı nefret suçlarında neredeyse yarı yarıya düşüş yaşandığı gözlenirken dine dayalı nefret suçlarında son derece az bir düşüş olduğu görülmüştür.⁷¹

Bu durumun sebeplerinin başında babası ve ismi sebebiyle birçok kez Müslüman olduğu ve bu haliyle birçok kişi tarafından tasvip edilmediğini belirten, Barack Obama'nın iki dönem üst üste Amerika başkanı olmasının yanı sıra NYPD görevlilerine balta ile yapılan saldırı, Garland Teksas'daki Curtis Culwell Merkezi önünde gerçekleşen saldırı, Chattanooga Tennessee'de bir saldırganın iki askeri öldürmesi ve bir polis erini yaralaması gibi terör saldırılarının etkisi gelmektedir. Bunlar 11 Eylül saldırılarından beri tüm Amerikalıların

⁶⁸ Anne, W., *Nefret Söylemi El Kitabı*, Avrupa Konseyi Yayınları, Ankara: İHOP, 2009, s.3

⁶⁹ *Hate Crime Statistics Act*, U.S. Department of Justice Federal Bureau of Investigation: Criminal Justice Information Services Division, 2010

⁷⁰ LESS & CSMU, *Hate Crime Data Collection Guidelines and Training Manual*, CJIS Division & UCR Program, FBI, 2015

⁷¹ *Hate Crime Statistics Act*, U.S. Department of Justice Federal Bureau of Investigation: Criminal Justice Information Services Division, 2010

gerçekliği haline dönüşmüş olan İslamofobi ile birleştiğinde Donald Trump'ın seçim kampanyası boyunca ve sonrasında kullanacağı sağ popülist söylemlerin ve post-truth siyasasetin temelini hazırlamış oldu. Söz konusu süreç içerisinde halihazırda yükselen nefret suçlarına ve söylemlerin yatışmadığı; aksine bu suçlara yenilerinin eklenmeye devam ettiği görülmektedir. Bunlardan bir kaç şunlardır:

- 14 Ağustos'ta New York'ta öğlen namazını kılmak için camiye giden Malama Akonjee ve yardımcısı Thura Uddin kimliği belirlenemeyen bir şahıs tarafından başlarından vurularak öldürülmüştür. Olayın arkasından yüzden fazla kişinin katılımıyla cami önünde protesto gösterisi yapan topluluk adalet istediklerini belirtip yaşananların sebebi olarak Doland Trump'ı ve insanları ayrıştıran söylemlerini göstermiştir.⁷²
- Washington, D.C'deki bir Starbucks'ta bir müşterinin Afrikan-Amerikalı Müslüman bir kadına “Eğer Donald Trump ön seçimleri kazanırsa ona oy vereceğim ki hepinizi geldiğiniz yere geri göndersin” diyerek saldıırıken çekilen görüntüleri yayınlanmıştır.⁷³ Nisan 2016'da yaşanan bu olayın görüntüleri D.C. polislerine iletilmiş ve de söz konusu kadın için arama kararı çıkartılmıştır. Ancak herhangi bir tutuklama gerçekleşmemiştir.
- 15 Ekim 2016'da kendilerine “Crusaders (Haçlılar)” diyen ve Kansas'taki milis bir grubun üyeleri olan üç üye başkanlık seçimlerinden bir gün sonra Somalili göçmenlerin yaşadığı bir komplekse bombalı saldırı yapacakları şüphesi ile tutuklanmıştır. FBI'dan yapılan açıklamaya göre söz konusu şahsılar uzun zamandır ulusal terör kapsamında izlenmekteydiler. Ayrıca üyelerin göçmen, Müslüman ve hükümet karşıtı diğer örgütlerle de bağlantılı oldukları belirtilmiştir.⁷⁴
- Yine Ekim ayında New Jersey'deki Müslümanların ibadet yeri olarak kullanılan bir bina tahrip edilip duvarlarına Müslümanlara karşı küfür içeren ifadelerle birlikte “Donald Trump” yazılmıştır. Bayonne Müslümanları yönetim kurulundan Waheed Akbar Trump'ın Müslümanlar hakkında zenofobik

⁷²Harriet, A., *Donald Trump Blamed for Stoking Islamophobia After Imam and Assistant Shot Dead at New York Mosque*, *The Independent*, 2016

⁷³*Muslim Woman Says She was Harassed, Assaulted Because of Her Faith*, *The Washington Post*, 2016

⁷⁴Salvador, H., *Militia Men Arrested In Alleged Plot to Bomb Kansas Mosque After Election*, *BuzzFeedNews*, 2016

söylemlerinin yalnızca korkuya değil yanlış anlaşılmalara da sebebiyet verdiğini ve insanların buna göre davranmaya başladığını, bunun da yalnızca bir insanın bile ne kadar büyük bir etkiye sahip olabileceğini gösterdiğini dile getirmiştir.⁷⁵

- 11 Kasım'da San Diego State Üniversitesi (SDSU)'nde iki adam tarafından Müslüman bir öğrenciye önce saldırıldığı sonrasında da eşyalarının çalındığı olayda saldırganların Donald Trump'ı destekleyen ve Müslümanları aşağılayan yorumları sebebiyle SDSU ve polis olayı nefret suçu olarak da değerlendirmiştir. Üniversite tarafından yapılan açıklamanın ardından öğrenciler Donald Trump'ın söylemlerine karşı çıktıklarını göstermek için protesto yürüyüşünde de bulunmuşlardır.⁷⁶
- Yine 11 Kasım'da New York Üniversitesi'nde Müslüman öğrencilerin ibadet için kullandıkları odanın tahrip edilip kapısına "Trump!" yazıldığı bildirilmiştir. Olayın Trump'ın başkanlık ipini göğüslemesinden bir gün sonra yaşanmış olması Müslüman öğrencilerin kendilerini güvende hissetmedikleri bir ortamın doğmasına sebebiyet verdiği habere eklenen görüşlerdendir.⁷⁷
- Başkanlık seçimlerinin sonuçları alınmadan kısa bir süre önce Amerika'nın Ulusal Eğitim Birliği, Donald Trump'ın "kışkırtıcı retoriği"nin okullarda "bullying" olarak adlandırılan kabadayılık, zorbalık, şiddet ve tehdit içerikli sözel ya da fiziksel olayların artışına sebep olabileceğine dair uyarıda bulundukları bir kampanya başlatmıştır. Kampanyanın başlamasından kısa bir süre sonra 9 Kasım'da Michigan'daki bir ortaokulun kafeteryasında öğrenciler "Duvarı Ör!" tezahüratı yaparken çekilmiş olan bir video basına yansıdı.⁷⁸ Bu noktada daha önce de Trump açısından duvarın örülmesi yalnızca Meksikalı göçmenleri değil birçok kez haklarında "Truva atı" ve "hangisi terörist hangisi değil bilinmez"⁷⁹ şeklinde konuştuğu Müslümanların çoğunlukta olduğu Suriye'den gelen göçmenleri de uzak tutmanın bir yolu olduğu unutulmamalıdır.

⁷⁵Adolfo, F., *Muslim Prayer Hall Vandalized With "Donald Trump" and "Fuck Muslims" Graffiti*, BuzzFeedNews, 2016

⁷⁶R., Stickney, *Donald Trump's Name Used in Attack on Muslim San Diego State University Student: Police*, NBC 7 San Diego, 2016

⁷⁷Feliks, G., *NYU Muslim Student Prayer Room Vandalised as Pro-Trump Islamophobia is on the Rise*, Independent, 2016

⁷⁸Jake, T., *Michigan Middle School Students: 'Build The Wall!'*, CNN Politics

⁷⁹Tal, K., *Donald Trump : Syrian Refugees a 'Trojan Horse'*, CNN Politics, 2015

Donald Trump'ın yukarıda örneklenmiş olan nefret suçlarının artışıdaki tek itici güç olduğunu söylemek ne kadar yanlış olacaksa söz konusu olaylarla söylevleri arasında bir bağlantı olmadığını söylemek de o derece yanlış olacaktır. Nitekim SPLC'nin yayınladığı rapora göre seçim gününden itibaren bir hafta içerisinde 701 nefret kaynaklı taciz vakası yaşanmıştır.⁸⁰ Bunların çok az bir kısmının kesin olarak Trump'ın söylemleri sonucu olduğu açıklansa da nefretin suçlarının hedefinde olan kitlenin seçim kampanyaları süresince nefret söylevlerinin merkezine alınmış olan kitle ile paralelliği de açıkça görülmektedir. Nitekim SPLC'nin başkanı Richard Cohen'ın *USA Today*'e yaptığı açıklamada Başkan Trump'ın seçim kampanyası çerçevesinde kullanılan kışkırtıcı retoriğe olan vurgu da bu değerlendirmeyi desteklemektedir (Eversely 2016). Yine SPLC bünyesinde üç ayda bir yayınlanan *Intelligent Report* (Bilgi Raporu)'un baş editörü ve ekstremizm uzmanı Mark Potok, Donal Trump'ın eski Ku Klux Klan lideri David Duke tarafından desteklendiğini ve başkanlığının açıklanmasının ardından ilk tebrik edenlerden birin de Duke olduğunu hatırlatıp ülke çapında nefret suçlarında bariz bir artış olduğunu, bunun sebebinin de doğrudan Trump'ın başkan seçilmesi ile alakalı olduğunu “Pandora'nın kutusunu açtı” sözleri ile belirtmiştir.

Georgetown Üniversitesi'nin İslamofobi konusunda araştırmalar yapan birimi Bridge Initiative'deki kıdemli araştırmacılardan biri olan Jordan Denari Duffner ise yapılan incelemeler sonucunda nefret suçlarının 2015 yılından itibaren arttığını özellikle de 2016 yazında kimi Müslüman öğrencilerin başörtülerini çıkarmayı düşünmesine dahi neden olabilecek hale geldiğini hatırlatıp, Donald Trump başkan ilan edilene kadar gerçekleştirdiği kampanya ile söz konusu artış arasında kesin bir neden-sonuç ilişkisi olduğunu dile getirilemeyeceğini belirtmesine rağmen aradaki korelasyonun her geçen gün arttığına dikkat çekmek istemiştir.⁸¹ Yine Bridge Initiative bünyesinde Mayıs 2016'da yapılmış olan *When Islamophobia Turns Violent: The 2016 U.S. Presidential Election (İslamofobi Şiddete Dönüşünce: 2016 Amerikan Başkanlık Seçimleri)* isimli çalışmasının bulguları, Müslümanlar Amerikalılara yönelik tehditlerin, korkutma girişimlerinin ve şiddet eylemlerinin Başkanlık Seçimleri süresince hızla arttığını göstermiştir. Araştırmada yer alan kıdemli araştırmacı ve eğitimcilerden Engy Abdelkader “Trump, insanların korkularını ve endişelerini kullandı bu

⁸⁰ Hatewatch Staff, *Update: Incidents of Hateful Harassment Since Election Day Now Number 701*, Southern Poverty Law Center, 2016

⁸¹ Mazin, S., *Claims of hate crimes possibly linked to Trump's election reported across the U.S.*, The Guardian, 2016

davranışın etkisi husumetin yanı sıra şiddet olaylarındaki artış olarak kendini gösterdi.” şeklindeki açıklamasıyla Donald Trump’ın siyasi arenada yükselirken kullandığı retorik ile mevcut durum arasındaki bağlantıya dikkat çekmiştir.⁸² Bütün bu seçim öncesi ve sonrası yapılan araştırmalar artan nefret suçları konusunda neden sonuç ilişkisini gayet net ortaya koymaktadır.

Nefret suçlarının ortaya çıkışında ön yargı, korku, izolasyon ve bilgisizlik gibi oldukça çeşitli sebepler olmakla birlikte yetkililerin halka seslenişinin oldukça büyük bir etkiye sahip olduğunu gösteren en somut çalışmalardan biri de California State Üniversitesi’nin San Bernardino’daki Nefret ve Ekstremizm Araştırmaları Merkezi’nin hazırladığı rapordur. Bu rapor için yapılan araştırmalarda iki farklı terör olayına iki farklı siyasi liderin verdiği tepkilerini incelemiştir. Bunlardan ilki 9/11 olayları sonrasında George W. Bush’un “İslam barış dinidir.” ve “Terör gerçek İslam değildir.” şeklindeki açıklamalarıdır. İkincisi ise San Bernardino saldırılarından sonra Donald Trump’ın Müslümanların Amerika’ya girişinin tamamen engellenmesi çağrısında bulunan açıklamasıdır. Buna göre Trump’ın açıklamalarının ardından ülke çapındaki nefret suçlarında oldukça hızlı bir artış görülürken George W. Bush’un açıklamalarının ardından nefret suçlarında kayda değer bir düşüş saptanmıştır. Ayrıca günlük veriler sonucunda işlenen suçlarda Donald Trump’ın ismi kullanılmasa da yaptığı açıklamayı takip eden günlerde Müslümanları hedef alan nefret suçlarında %87,5’luk artış görülmesinin bir kez daha oldukça endişe verici olan bağlantıyı vurguladığını belirtmiştir.⁸³

Amerika’daki İslamofobinin 2016 Başkanlık seçimleri ile başlamadığı, Amerika nüfusu içerisinde oldukça küçük bir sayıya tekabül ettikleri için İslamofobi ile gelen tipleştirmelere, eleştirilere her daim açık oldukları daha önce de belirtilmiştir. Fakat önemli olan, yukarıda örneklenen olaylardan ve bu olayları inceleyen araştırmalardan da anlaşılacağı üzere, siyasi kampanyaların ve liderlerin davranışlarının ve söylediklerinin toplum bireylerinin birbirlerine davranışı üzerinde yadsınamaz ve reddedilemez etkilere sahip olduğudur. Bu sebeptendir ki birçok kez CAIR gibi, İnsan Hakları İzleme Örgütü gibi organizasyonlardan Donald Trump’tan hızla artmakta olan şiddet ve nefret olaylarına karşı çıkması ve insanları birlik olmaya çağırması istenmiştir. Trump, bu tür bir çağrıya ancak 13 Kasım’da Lesley Stahl’ın *60 Dakika* isimli programı sırasında karşılık vermiştir. Sözlerine öncelikle herhangi bir artış

⁸²Bridge Initiative Team, *When Islamophobia Turns Violent: The 2016 U.S. Presidential Election*, Georgetown University’s Prince Alwaleed bin Talal Center for Muslim-Christian Understanding, 2016

⁸³Brian, L. & Kevin, G., *Special Status Report: Hate Crime in the United States*, Center for the Study of Hate & Extremism; California state University, San Bernardino, 2016

görmediğini ve olayların haberlerini aldıkça “şaşırdığını” dile getirmiş arkasından çok üzgün olduğunu belirtip “Eğer işe yarayacaksa söylüyorum: Durun!” demiştir (Stahl 2017). İronik olan ise terörü bitirip (ki burada bahsettiği topyekün terörden ziyade “Müslümanlar tarafından gerçekleştirilenler” kastedilmektedir), Amerika’yı daha güvenli bir hale getireceği sözünü kampanyası sırasında birçok kez dile getirmiş ve başkanlık töreni sırasındaki konuşmasında da yinelemiş olduğu üzere Amerika’yı birleştireceğini söylemiş bir başkan olarak etkisinin tam tersi duruma yol açmaya başlamış olması; yalnızca Müslüman Amerikalılar için değil tüm Amerika için daha az güvenli, daha az birleşmiş; birbirinden daha çok korkan ve daha çok nefret eden bir geleceğe sebep olacak olan “Trump Etkisi”ni yaydığı düşünülmektedir.

6.1. TRUMP ETKİSİ

SPLC, 13 Nisan 2016’da *The Trump Effect: The Impact of the Presidential Campaign on Our Nation’s Schools* (Trump Etkisi: Başkanlık Kampanyasının Ülke Çapında Okullara Etkisi)⁸⁴ isimli çalışmasına ek olarak 28 Kasım 2016’da *The Trump Effect: The Impact of the 2016 Presidential Election on Our Nation’s Schools* (Trump Etkisi: 2016 Başkanlık Seçimlerinin Ülke Çapında Okullara Etkisi)⁸⁵ isimli bir çalışma yayınlamıştır. İkisinden de derlenen bilgilere göre Donal Trump’ın kampanyası süresince özellikle Müslümanlara, göçmenlere ve diğer azınlık gruplarına karşı kullandığı söylemlerin yıkıcı etkisi öğretmenlerin ve öğrencilerin üzerinde muazzam bir şekilde hissedilmektedir. Bilhassa Müslüman ve Latin kökenli öğrencilerin seçimlerden sonra ailelerinin geleceği konusunda büyük bir endişe taşıdıkları belirtilirken araştırmaya katılan öğrencilerden birçoğunun göçmen ve Müslüman karşıtı hadiselerin artışından ötürü duydukları kaygıyı dile getirdiklerini göstermiştir. Araştırma ayrıca öğretmenlerin %90’ı okul ortamının yaşananlardan negatif bir şekilde etkilendiğini, %40’tan fazlasının sınıf içerisinde seçim konusunu açmaya çekindiği ve neredeyse hepsinin “Trump Etkisi”nin uzun vadeli olacağını düşündükleri belirtilmiştir.

Eğitim kurumlarının Trump’ın söylediklerinden ve yaptıklarından bu denli etkilenmesinin nedenlerinden birini Albert Bandura’nın Sosyal Öğrenme Teorisi’ne bağlayan araştırmacılar, çocukların aile bireyleri veya siyasi liderler gibi otoriteleri kendileri için model olarak aldığını ve de bunların sözlerini ve davranışlarını taklit ederek öğrenmeyi gerçekleştirdiğini

⁸⁴*The Trump Effect: The Impact of the Presidential Campaign on Our Nation’s Schools*, Southern Poverty Law Center, 2016

⁸⁵A.g.e.

savunmaktadırlar.⁸⁶ Yani bir çocuk Donald Trump'ı televizyonda "Müslüman sorunu"ndan, "Suriyeli göçmenlerin IŞİD'li olma" ihtimalinden, İslam'ın Amerika'ya olan "nefret"inden, terörle mücadelede çözümün "tüm Müslümanlar'ın Amerika'ya girişini engellemek" olduğundan çünkü "Başka bir çare olmadığından" bahsederken gördüklerinde ya da kendilerine model olarak aldıkları kişilerin Donald Trump'ı destekleyen sözlerini işittiklerinde bu retoriği kendi retorikleri haline getirip bu düşünce tarzı ile etraflarındakileri algılamaya başlıyor ve hatta bu düşünceleri yansıtan şekillerde davranmaya başlıyor. Dolayısıyla kimi okullarda "Duvarı ör" sloganları atılırken kimi okullarda da özellikle Müslüman Amerikalılara ve de göçmenlere "Ülkene geri dön!" baskısı yapılıyor; korku ve güvensizlikle körüklenen nefret olaylarında artış yaşanıyor. Yaşanan artışların tek sorumlusunun Donald Trump olduğunu söylemek tabii ki mantıklı değildir. Ancak araştırmalardan da anlaşılacağı üzere arada oldukça bariz bağlantıların mevcut olduğu son derece aşikardır. Yukarıda vurgulan bu olumsuz etki kimi araştırmacılar tarafından *Trump Etkisi* olarak adlandırmıştır.

CNN Politics'in 17 Ekim 2016'da Minneapolis, Northern Virginia ve Staten Island'da bulunan Müslüman topluma ait kırktan fazla Müslüman Amerikalı ile gerçekleştirdiği görüşmeler genel olarak hayatın Müslümanlar için 11 Eylül döneminden daha zor olduğu ve hatta seçim kampanyalarının da etkisiyle 2016'nın daha karanlık geçtiğini göstermektedir. Örneğin eski bir Temsilciler Meclisi üyesi olan David Ramadan 19 yaşında Lübnan'dan Amerika'ya geldiğini ve o günden bu güne desteklediği Cumhuriyetçi Parti'deki kaydını ilk defa dondurduğunu, çünkü Lincoln'ün, Reagan'ın partisinin bugünkü adayının Amerika'nın değerleri ile örtüşmediğini dile getirmiştir. Genç yaşta ailesi ile Somali'den Amerika'ya göçen Hamse Warfa ve 1990'larda Mısır'dan Amerika'ya gelmiş olan 41 yaşındaki Tarek Wazzan 11 Eylül'den sonra nefreti körükleyen bir lider olmadığı için günümüz ortamında yaşamın onlar için daha zor olduğunu belirtmiş ve esasında Donald Trump'ın söylemlerinin muazzam sayıda insan tarafından desteklendiğini görmenin Trump'ın kendisinden daha korkutucu olduğunu belirtmişlerdir. Görüşmelerde 10 kişiden 8'inin Cumhuriyetçi Parti'nin ön seçimlerinde Donald Trump'a oy verdiği Staten Island'da sıcak temaslar yaşanmasa da genel bir huzursuzluğun ve ötekileştirmenin yayıldığı verilen ifadelerden anlaşılmaktadır. Seçim kampanyası sırasında Trump'ın Minnesota'da "muazzam güvenlik problemleri" yaşandığını belirtip burada yoğun şekilde bulunan Somalili göçmen popülasyonunu

⁸⁶ Allison, B.S., *How to Talk with Your Kids about Donald Trump*, Berkeley University of California, Greater Good: The Science of a Meaningful Life, 2016

kastederek “İslami terör grupları için zengin bir potansiyel üye havuzu” olduğunu dile getirmesi ile birlikte 2016 Başkanlık seçimleri Somalili Amerikalılar için oldukça kişisel bir hal almıştır. Özellikle alışveriş merkezleri gibi insanların topluca bulunduğu mekanlarda çok sayıda nefret içerikli sözlü saldırı yaşandığına dair hadiseler paylaşılırken buradaki Müslüman topluluğunun korku ve endişe içinde olduğunun altı çizilmiştir. Karmel Square alışveriş merkezinde çalışan Somali asıllı Mohamud’un “Burası bizim evimiz. Biz Amerikalıyız. Birisi gelip sizi evinizden atacağını söyleseydi ne yapardınız? Nereye giderdiniz?” şeklindeki sözleri Müslüman Amerikalıların kendi ülkelerinde ve evlerinde ne kadar sıkıştırılmış olduğunu; korku, öfke, endişe gibi hissiyatları yaşarken aynı zamanda giderek daha pesimist bir bakış açısıyla çözüm yolları arar hale gelmiş olduğunu göstermektedir.⁸⁷ Buradan yola çıkarak Albert Bandura’nın Sosyal Öğrenme Teorisi’nin yalnızca çocuklar üzerinde etkili olmadığı, yetişkinler söz konusu olduğunda da geçerli olduğu ve de “bullying” denen hadiseye sadece eğitim kurumlarında denk gelinmediğini iddia etmek muhtemelen yanlış olmayacaktır.

6.2. AMERİKA’YI ÜLKEYE GİREN YABANCI TERÖRİSTLERDEN KORUMA KARARNAMESİ

2016 Başkanlık seçimleri süresince Donald Trump tarafından Müslümanlara yönelik ötekileştirici ve suçlayıcı söylevlerin Cumhuriyetçi seçmenler kadar kimi Demokratlar ve devlet yetkilileri tarafından “kampanya konuşması” olarak görülüp önemsenmemiş olması oldukça şaşırtıcıdır. Bu görüştekiler, Trump’ın körüklediği İslamofobinin ve toplumdaki ayrışmanın ne kadar hızlı artış gösterdiğine ilişkin verilerden haberdar olunmamasının da neticesiyle seçimleri Hillary Clinton’ın kazanması halinde söz konusu etkinin ortadan kalkacağını; Trump’ın kazanması halinde de sağ popülist Amerikalılar’a verilmiş olan vaatleri tutmayacağını düşünmüşlerdir. 8 Kasım 2016’da Clinton’ın kazanacağını ve nefret suçlarının azalacağına inanlar yanılırken; 25 Ocak 2016’da Meksika duvarına ilişkin kararname çıkartılması ve 27 Ocak 2016’da *Protecting the Nation From Foreign Terrorist Entry Into The United States (Amerika’yı Ülkeye Giren Yabancı Teröristlerden Koruma Kararnamesi)* ile kampanya vaatlerinin yerine getirilmeyeceğini düşünenler yanılmıştır.

Bu şekilde kampanyası süresince İslamiyet ve Müslümanlar hakkında dile getirmiş olduğu düşüncelerin ne kadar arkasında olduğunun altın çizen Amerika’yı Ülkeye Giren Yabancı

⁸⁷ Lee, M.J., *Here’s What Muslim Americans told CNN Before Trump’s Election*, CNN Politics, 2017

Teröristlerden Koruma Kararnamesi, Amerikan Ulusal Güvenlik Bakanlığı'nın kendi sitesinde şu şekilde açıklanmaktadır:

Amerika, dünyadaki en cömert göçmenlik sistemine sahiptir. Ancak sistem, yabancı teröristlerin ve kötü niyetli şahısların Amerika'ya gelerek ülkeye zarar vermesiyle birçok kez suiistimal edilmiştir. Dolayısıyla 27 Ocak'tan itibaren devletin daha ayrıntılı bir analiz süreci başlatması adına, Obama yönetimi tarafından vize muafiyet programı çerçevesinde ulusal güvenlik riski oluşturduğu belirtilen belirli ülkelerin vatandaşı olan kişilerin doksan gün boyunca Amerika'ya girişine izin verilmeyecektir... Bu Kararname Amerika'yı terör tehlikesi olan ülkelere karşı korumakta ve çok daha sıkı bir güvenlik incelemesini kapsamaktadır. Bu kararname, işleyen ve ulusal güvenliğimizi koruyan bir göçmenlik sistemine sahip olmamızı temin edecektir... Amerikan halkının korunması devletimizin ve bu Bakanlığın en öncül görevidir.⁸⁸

Buna göre nüfusunun büyük bir çoğunluğu Müslüman olan Irak, Sudan, Suriye, İran, Somali, Libya ve Yemen'den vatandaşı olan kişilere 90 gün boyunca herhangi bir türde yeni vize verilmeyecektir. Suriyeli göçmenlerin Amerika'ya girişi "süresiz" olarak yasaklanırken diğer altı ülkeden gelen göçmenlerin Amerika'ya girişi 120 gün boyunca askıya alacaktır. Göçmenler konusunda Hristiyan göçmenlerin durumu istisnai olabilmekte, vizeleri konusunda devlet erkanlarının durumu değerlendirilmektedir. Yine de çifte vatandaşlığa sahip olan, yeşil kartı bulunan, söz konusu ülkelerde Amerika için çalışmış olan, halihazırda kendisine daimi oturma izni verilmiş olan kişiler de kararnamenin kapsamına alınmıştır. Nitekim JFK havaalanında sınır dışı edilmek üzere gözüaltına alınan ilk isimlerden biri de 2003 yılında Amerika Irak'ı işgal ettiği tarihten beri Amerikan ordusu için çevirmenlik yapmış olan Hameed Khalid Darweesh'di.

Darweesh'ın başına gelen hadiseden önce de toplumdaki görüş ayrılıkları şiddet içerikli olmayan hadiseler şeklinde de net olarak görülmekteydi. Örneğin 21 Ocak'ta seslerini ve varlıklarını Donald Trump'a duyurmaya ve göstermeye çalışan kadınların öncülüğünde

⁸⁸Fact Sheet: Protecting The Nation From Foreign Terrorist Entry to The United States, U.S. Department of Homeland Security, 2017

gerçekleştirilen Kadın Yürüyüşü'nde Capitol binasının önünde konuşan Gloria Steinem Amerikan Anayasası'nın "Ben, Başkan..." diye değil "Biz, halk..." diye başladığını hatırlatıp her türlü ötekileştirmenin karşısında dururken "Eğer Müslümanları kayıt altına almaya zorlarsan, hepimiz gidip kaydımızı yaptıracağız." Şeklinde Trump'a seslenerek o gün yürüyüşe katılan muazzam sayıda insanın Trump'ın ülkedeki Müslümanları özel bir veritabanına kayıtlandırma tasarısına karşı çıkışını dile getirmiş, ayrıştırıcı davranışlara karşı somut birleştirici adımlar atılabileceğinin sinyallerini vermiştir.

Nitekim 27 Ocak günü yaşananlar hem Steinem'in konuşmasının haklılığını hem de halkın Donald Trump'a karşı tutumunun ne yönde gelişebileceğini bir başka şekilde daha göstermiştir. O gün John F. Kennedy Havaalanı'nda göçmenleri karşılamak, Müslümanların ve Müslüman Amerikalıların haklarını savunmak adına başlayan protestolar kısa sürede San Francisco International Havaalanı, Chicago O'Hare Havaalanı, Washington Dulles Havaalanı gibi ülkedeki birçok havaalanına yayılmıştır. Buralarda ayrıca avukatlar legal süreç konusunda yardım masaları oluşturmuş, gönüllü avukatlar telefon numaralarını paylaşmaktadır.⁸⁹ 28 Ocak günü ise Amerikan Sivil Özgürlükler Birliği (ACLU)'nin gözetililere ilişkin mahkeme başvurusunda New York Federal Mahkemesi'nden Yargıç Ann Donnelly, kendilerine halihazırda vize verilmiş olan, kararnamede yer alan yedi ülkeden yasal yollarla Amerika'ya gelmiş veya karar alındığında seyahat etmekte olan vatandaşların sınırdışı edilmesini geçi olarak da olsa durdurulmasını sağladı.⁹⁰ Bu da ACLU'nun verilerine göre havaalanlarında tutulan 100 ile 200 arasında insanın sınır dışı edilmesini engellemiştir. Yargıç Donnelly'nin kararından kısa bir süre sonra Virginia Federal Mahkemesi'nden Yargıç Leonie M. Brinkema da yeşil kart sahibi olan kişilerin ülkeye girişine izin verilmesi yönündeki hükmünü açıklamıştır. Yargıç Allison Burroughs ve Sulh Hakimi Judge Judith Dein aynı kararların Boston'da da alınmasını sağlarken Yargıç Thomas Zilly de Seattle'da kararı Kararname'yi bloke etmiştir.⁹¹ Protestoların otuzdan fazla şehre yayıldığı sıralarda ise CAIR, Kararname'ye karşı yasal işlem başlatacağını açıklarken Amerika'nın 50 eyaletinin 16'sının başsavcısı Başkan Trump'ın kararnamesini ortak bir bildiri yayınlarak kınamıştır. Nihayetinde 4 Şubat günü Seattle'da hizmet veren Bölge Mahkemesi Yargıcı James Robart; Başkan Trump'ın kararnamesinin geçici olarak tüm ülkede askıya alınması yönünde karar

⁸⁹ Emanuella, G. & Madison, P., *2nd Day of Protests Over Trump's Immigration Policies*, CNN Politics, 2017

⁹⁰ Hameed Khalid Darweesh and Haider Sameer Abdulkhaleq Alshawi v. Donald Trump, *President of the United States*; U.S. Department of Homeland Security ("DHS"); U.S. Customs and Border Protection ("CBP"); John Kelly, *Secretary of DHS*; Kevin K. McAlleenan, *Acting Commissioner of CBP*; James T. Madden, *New York Field Director, CBP*, 1:17-cv-00480, 01/28/17 (United States District Court Eastern District of New York January 28, 2017).

⁹¹ WITW Staff, *4 Women Judges Led the Way in Opposing Donald Trump's Travel Ban*, The New York Times, 2017

almıştır.⁹² ABD Dış İşleri Bakanlığı'nın verilerine göre 60 bin vize sahibini etkileyen bu kararnamenin durdurulması üzerine Beyaz Saray temyize başvurduğunu açıklamıştır.

Denetleme ve denge olarak da adlandırılan “*check-balance*” ın mükemmel bir örneği olan bu hareketlere ek olarak birçok haber kanalı da kararnamenin güvenlik konusunda işe yaramayacağını yalnızca Müslümanları ve Müslüman Amerikalıları daha da ötekileştireceği yönünde haberler yayınlanmıştır. Bunlardan bir tanesi de CNN'in muhafazakar eğilimli düşünce kuruluşu CATO Institute'un verilerinden yararlanarak hazırladığı programdı. Buna göre 1975'den 2015'e kadar Amerika'ya gelen mülteci sayısı (herhangi bir ülkeden veya herhangi bir dinden) 3.252.493 iken bunlardan sadece 20'si terör olaylarında yer almış ve söz konusu olaylar sonucunda üç kişinin bu olaylar sonucunda hayatını yitirmiştir. Bu da tehlike oranının %.00062 olduğunu göstermektedir. Ayrıca söz konusu terör olaylarını gerçekleştiren kişilerden bir tanesi bile kararnamede belirtilen ülkelerden değildir ve yine CATO'ya göre bir Amerikan vatandaşının yabancı ülkelerden gelen teröristler tarafından öldürölme ihtimali yıllık oranda 3,6 milyonda bire denk gelirken bir göçmen tarafından öldürölme ihtimalleri ise 3.64 milyarda birdir. CATO'dan aldığı verilere San Bernardino saldırısına ilişkin bilgilerin yer almadığını belirten CNN, bu bilgiler eklense dahi oranlarda muazzam değişikliklerin görölmeeyeceğinin de altını çizmiştir.⁹³

Google şirketi iki yüze yakın çalışanın kararnameden etkileneceğini belirtip Washington'dakiler dahil tüm yetkililere konuya ilişkin görüşlerini daima açık bir şekilde ifade edeceklerini bildirmiştir. Google gibi Amerika'nın önde gelen şirketlerinden Apple, Facebook, Microsoft, Lyft, Twitter ve daha birçok şirket CEO'ları ya da kurucuları aracılığıyla bir insanın ülkesi, dini ya da ırkı sebebiyle Amerika'ya girişinin engellenmesine karşı olduklarını ve bunun Amerikan değerleri ile örtüşmediğini bildirmiştir.⁹⁴ Konunun en nihayetinde Yüksek Mahkeme'ye iletilmesi beklenirken çoğunluğu teknoloji olmakla birlikte aralarında Chobani, Levi Strauss & Co, Airbnb gibi çeşitli alanlardan 100'e yakın şirket de kararnamenin Amerikan özgürlüklerine, anayasasına, göç yasalarına ve yapısına aykırı olduğuna ilişkin bilirkişi raporlarını Francisco'daki 9. Temyiz Mahkemesi'ne sunmuştur.⁹⁵

⁹² Justin, C., *Seattle judge blocks Donald Trump's Immigration Ban Nationwide*, The Independent, 2017

⁹³ Cuomo, C., *Reality check: Truth about refugees and terrorism*, CNN Politics, 2017

⁹⁴ Charlie, W. & Nitasha, T. & Sheera, F., *Apple, Google, Uber, Tesla, And Others React to Trump's Refugee Ban*, BuzzFeedNews, 2017

⁹⁵ STATE OF WASHINGTON, et al., Plaintiffs-Appellees v. DONALD J. TRUMP, et al., Defendants-Appellants.; 2:17-cv-00141-JLR (On Appeal from an Order of the United States District Court for the Western District of Washington February 05, 2017).

Amerika'nın yeni "sessiz çoğunluğu" olacak gibi görünen kitlesi sayesinde Amerika'nın kararnamede yer alan ülkelerden şimdiye kadar hiçbir şekilde zarar görmediği verilerle kanıtlanmış olmasına rağmen Donald Trump, kabinesi ve destekçileri tarafından savunulan kararname, 29 Ocak'ta bir kez daha incelenmiş ve de vize verilmiş olan göçmenlerin ve kişilerin ülkeye girişinin engelleneceğine dair ibarenin kaldırıldığı, ancak yapılan incelemelerden sonra gerekli görüldüğü takdirde legal göçmenlerin de alınmayacağı, çifte vatandaşlığa sahip olan kişilerin ise havaalanı güvenliğini sıkı bir incelemeden geçirilebilecekleri açıklanmıştır.⁹⁶ Ülkeyi Yabancı Teröristlerden Koruma Kararnamesi ile toplumun ve devlet erklerinin arasında son derece somut hale geldiği görülen Müslümanlar, İslamiyet, Terör ve İslamofobi gibi konulardaki görüş ayrılıklarının Amerikan halkının tamamı ve ülkemiz açısından önemi bir sonraki bölümde incelenerek önümüzdeki dönem hakkında ipuçları elde edilmeye çalışılacaktır.

⁹⁶*Statements By Secretary John Kelly On The Entry Of Lawful Permanent Residents Into The United States*, U.S. Department of Homeland Security, 2017

7. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Müslümanların ve İslamiyet'in Amerika'daki varlığı yeni değil, köklü ve geçmişi olan bir tarihtir. Buna rağmen bu topraklarda neredeyse İslamın kendisi kadar köklü olan İslamofobi, insanlığın kendisi kadar kadim olan yabancı korkusu gibi olguların yanı sıra özellikle 1880'lerden itibaren neredeyse bir asır boyunca varlığını sürdürmüş olan Jim Crow Yasaları ve de beyaz Amerikalıların üstün olduğu iddiasını şiddet kullanarak kanıtlamaya çalışan Ku Klux Klan'ın ortaya çıkışı gibi hadiselerde de görülebileceği üzere Müslümanların da ırkçı düşünceler sebebiyle ötekileştirildikleri görülmektedir. Bununla birlikte Müslüman Amerikalıların yerli veya göçme olması fark etmeksizin, kendilerine önce Müslüman mı oldukları yoksa Amerikalı mı olduklarını hiç sormadıkları önemli bir noktadır, zira Amerikalı Müslümanlar için bu iki kavram birbiri ile çelişkili değildir. Müslüman Amerikalılar, farklı dönemlerde çeşitli ülkelerden çeşitli sebeplerle göç etmeleri (veya din değiştirmeleri) sebebiyle yekpare bir görüntüye sahip değildirler. Bununla birlikte ezici bir çoğunluğu İslam'ın devlete itaat etmeyi ve sadık olmayı ve de kişinin komşularını sevmesi gerektiğini telkin ettiğine inanırken Amerikalı olmanın çalışkan olmayı ve de toplumun gelişimine katkıda bulunmayı içerdiğini düşünmektedir. Ayrıca yine büyük bir kısmı İslamiyet'i algılamamanın ve yorumlamamanın tek bir yolu olmadığını savunmaktadır. Dolayısıyla Amerika'nın 44. Başkanı Obama'nın *Islamic Society of Baltimore (Baltimore İslam Topluluğu)*'daki konuşmasında belirttiği gibi kendilerini "Müslüman ya da Amerikalı değil, hem Müslüman hem de Amerikalı" görürken Amerika'yı da evleri olarak kabul etmektedirler. Kimliklerine veya kendilerini nereye ait olduklarına ilişkin soruların ekseriyetle Müslüman olmayan ve bu yazıda da belirtilen araştırmalara göre şahsen bir Müslüman tanımayan Amerikan halkı tarafından kendilerine yöneltilmiş olduğu üzerinde durulması gereken diğer bir bulgudur. Bununla birlikte çeşitli dönemlerde, kimlikleri ve sadakatleri Amerikan halkının Müslüman olmayan kesimi tarafından sorgulansa da İslam korkusu ülkedeki ve dünyadaki olaylara paralel olarak artıp çoğalsa da hiçbir devlet başkanı tarafından tek bir parça olarak değerlendirilip dünyanın geri kalanında yaşayan ve "Müslüman" olduklarını iddia eden kesimin yaptıklarından bir bütün olarak sorumlu tutulmamış oldukları da bir diğer önemli noktadır. Ancak bu noktaya ilişkin veriler ve söylevler bu konuda Amerika'nın yeni Başkanı'nın önderliğinde büyük ve olumsuz yönde bir değişim olduğunu işaret etmektedir.

Amerika'nın 45. Başkanı Donald Trump'ın retoriği sebebiyle kendilerine yönelik şiddet olaylarının hızla artması, nefret söylemlerinin normalleştirilmesi ile ötekileştirilen Müslüman Amerikalıların ülke içerisindeki yaşayışları oldukça kötü etkilenmiştir. Trump'ın ve

destekçilerinin söylemlerine, bu söylemler ışığında yapılan araştırmalara bakıldığında Müslüman olmayan ve sağ popülist düşünce tarzına sahip halk için “Amerikalı mısın yoksa Müslüman mı?” sorusuna verilecek cevabın önemli olmadığı, asıl meselenin Müslüman Amerikalıların geldikleri yere geri dönmeleri ve hatta ilk etapta ülkeye girmemeleri olduğu görülmektedir. Halk arasındaki iletişim yolunu bu denli kapatan “Trump Etkisi” neticesinde Amerikan toplumunun geleceği konusunda uzmanlar pek de parlak konuşmamaktadır. Nitekim popüler oyu Hillary Clinton’ın kazanmasına rağmen arada oldukça az bir farkla Trump’ın seçimi kazanması ayrışmanın Amerikalı Müslümanlara karşı Amerika (ya da Trump’ın tercih ettiği şekliyle Müslümanlara karşı Amerika) denilebilecek bir ortamın olmadığı barizdir. Çünkü Amerikalı Müslüman popülasyonu bir başına bir seçimi veya gidişatını etkileyebilecek kadar kalabalık değildir. Fakat Donald Trump’ın kullandığı yöntemlerin ve söylemlerin yalnızca Müslümanları etkilemekten öte toplumun huzurunu ve üzerine kurulduğu temelleri tehdit ettiği konusunda endişeleri olan kitle, Ulusu Ülkeye Giren Yabancı Teröristlerden Koruma Kararnamesi’ne karşı gösterdikleri tutumdan da anlaşılacağı üzere Müslüman seçmenlerin; siyasi manada ikiye bölündüğü dile getirilen bir ülkede hangi tarafta yer alacakları, hangi taraf tarafından dışlanmadıklarını net bir şekilde göstermektedir.

Bununla birlikte Donald Trump’ın İslamiyet ve Müslümanlar hakkında benimsemiş olduğu söylemin yalnızca Müslüman Amerikalılara zarar verebileceğini düşünmek madalyonun yalnızca tek yüzünü görmek olacaktır zira özellikle Ülkeyi Amerika’ya Gelen Yabancı Teröristlerden Koruma Kararnamesi ile birlikte dışarıdan Amerika’yı hedef alan saldırıların artabileceği yönünde uyarılar da artmıştır. Örneğin Cumhuriyetçi Senatör Jonathan McCain ve Lindsey Graham’ın ortaklaşa yayınladıkları bildiride şu şekilde açıklama yapmışlardır:

“İŞİD’e karşı savaşta en değerli müttefiklerden biri kıyamet yanlısı nefret ideolojisini benimsemeyen muazzam sayıdaki Müslümanlardır....Bu kararname, bilerek ya da bilmeyerek, Müslümanların ülkemize gelmesini istemediğimiz mesajını veriyor. Bu yüzden kararnamenin ülkemizin güvenliğini arttırmaktan çok teröristlerin sayısını arttıracığından endişe ediyoruz.”⁹⁷

⁹⁷ Eric, B. & Phil, M., *McCain, Graham Lead in GOP Criticism of Trump Ban, Many Others Stay Mum*, CNN Politics, 2017

Aynı şekilde eski FBI terörle mücadele ajanı ve Amerikan Ordusu piyade subayı Clinton Watts da kararnamenin teröristler tarafından yeni üyeleri kendilerine çekmek için kullanılabileceği uyarısında bulunurken 1990’larda El-Kaide’nin bünyesine yeni üye çekmek için kullandığı “Yalnızca petrol istiyorlar”, “Hristiyan ülkesi Hristiyanları tutar” ya da “İslam’ı kabul etmezler.” gibisinden propagandalarla haklı çıkartıldığını ve durum buyken ideolojik bir savaşın bu şekilde kazanılamayacağını altını çizmiştir.⁹⁸

Evangelist Hristiyanlardan⁹⁹ ve Cumhuriyetçi Parti mensuplarından¹⁰⁰ gelen tepkiler ise tıpkı Müslüman Amerikalılar gibi Amerikan değerlerine, Amerikan Anayasası’na ve hatta insan haklarına karşı olduğuna inandıklarını göstermektedir. Dolayısıyla Donald Trump’ın çeşitli söylemleriyle ve hatta kararnameleri ile ötekileştirilen Müslüman Amerikalılar halen toplumun, en azından bir kesiminin parçası olabilmeleri mümkün olduğu ve bu parçanın nefret söylemlerine, ötekileştirmelere karşı birbirini savunmaya kararlı olduğu görülmektedir. 2011 yılında *The Journal of Criminal Justice Law & Criminology* dergisinin New York’ta yaşayan Müslüman Amerikalılar ile gerçekleştirdiği araştırmalara göre yasaların adaletli bir biçimde işlediğine inandıklarında Müslüman Amerikalıların şüpheli durumları ihbar etme oranında %41’lik bir artış görülmekteyken New York Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nden Ceza Hukuku Profesörü Stephen Schulhofer’in araştırmaları sonucunda elde edilen verilere göre aşırı derecede katı ve açık uçlu yasalar uygulandığında toplumlar kendilerine güvenilmediğini düşünüp kendileri de kanuni hükümlere; doğal olarak da bu kanunları kabul eden ve uygulayan yetkililere de güvenlerini yitirmekte olduğu belirtilmektedir.¹⁰¹

Yetkiler tarafından körüklendiği taktirde toplum bireylerinin birbirlerini algılayış şeklinin bu denli değişebileceğine ilişkin bu yazı boyunca belirtilmiş birçok verinin bulunması doğrultusunda Amerikan halkı için “Patates Salatası” benzetmesini benimsersek Donald Trump’ın yemek seçmesinin ve bunu teşvik etmesinin uzun vadede ne kendi sağlığı ne de Amerikan halkının bütünlüğü için yararlı olmayacağı tespitinde bulunmak isabetli olacaktır. Bu durumun tersine döndürülmesi için yapılması gerekenin tansiyonu düşürücü hareketlerde bulunulması ve nefret içerikli her türlü eylemin ve söylemin kınanması, ayrıştırılan kitleler

⁹⁸ Jared, M., *Experts Warn President Trump’s Refugee Ban Could Backfire: ISIS ‘Rubbing Their Hands With Glee’*, Time, 2017

⁹⁹ Chad, H. & Hoogstra, S.V & Im, H. & Anderson, L. & Rodriguez, S. & Lyon, J.A. & Arbeiter, S. & Stearns, R., *Evangelical Letter*, Letter to President Trump and Vice President Pence, Politico, 2017

¹⁰⁰ Brad, P., *The (growing) list of Republicans in Congress who have criticized Trump’s immigration order*, Vox, 2017

¹⁰¹ Joshn, S., *President Trump’s Immigration Order Could Harm the Fight Against Domestic Terror Some Experts Warn*, Time, 2017

arasında diyalogu ve bilgi alışverişini arttırıcı etkinliklere önem verilmesi olduğu George W. Bush ve Barack Obama örneklerinden de anlaşılmaktadır. Donald Trump'ın gayet de bilincinde olduğunu düşündüğüm bu tür çözümleri ne zaman uygulamaya başlayacağı zamanla netleşecektir. Dolayısıyla bu noktada denge ve denetimin 27 Ocak'takine benzer örneklerinin görülebilmesi için devletin diğer erklerine olduğu kadar baskı gruplarına da sorumluluk düştüğü kanaatindeyim. Zira Tayyar Arı (1997, s. 156)'nın belirli politikaların benimsenmesi ve bunlara uygun davranması adına karar alıcıları etkileme faaliyeti olarak tanımladığı lobicilik, Amerikan siyasi sisteminin bir parçası olup, bilhassa da iç politikada kayda değer etkilere sahiptir.

Trump'ın ve söylevlerinin Türkiye üzerindeki etkilerinden bahsedecek olduğumuzda öncelikle dikkat edilmesi gereken konu Türk halkı arasındaki Anti-Amerikan görüşlerin 15 Temmuz'dan çok daha öncesine dayanması, ancak bu durumun yalnızca yakın zamanda Batı devletleri ve Amerika açısından aşikar hale gelmiş olmasıdır. Nitekim bu görüşün kökeninin ve seyrinin irdelenmesi başka bu araştırmanın konusu olmamakla birlikte 2012 yılında siyaset bilimci Lisa Blaydes ve Drew Linzer tarafından *Amerikan Science Review*'de yayımlanan çalışmaya göre İslam Dünyası'nın bir parçası olarak ele alınan ülkeler arasında Türkiye'de Anti-Amerikancılığın yüzde 90 seviyesine ulaşmış olduğu ve nüfusun yalnızca belirli bir zümresinin veya kesiminin değil; farklı farklı kesimlerinin ve bireylerinin bu düşüncüyü benimsemekte olduğuna ilişkin veriler Trump'ın etkisinin değerlendirilmesi açısından değinilmesi gereken bilgilerdir.¹⁰²

Bu noktada gerek Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın Angela Merkel'e, gerek Avrupa Birliği Bakanı Ömer Çelik'in Fransa Cumhurbaşkanı Hollande'ye tepki gösterişinde görüleceği üzere "İslam" kelimesi ile "terör" kelimesinin yan yana dahi kullanılmasına karşı çıkıp, bunu yapan yabancı yetkilileri her seferinde uyaran bir Türkiye'de Donald Trump'ın tüm Müslümanları hedef alan, İslamiyet'i şiddet ile eş anlamı gördüğünü gösteren açıklamalarının Türk kamuoyuna negatif şekilde yansiyabilir. Uzun vadede Anti-Amerikancılığın yükselişe geçişi ülkelerin politik davranışlarına da yansiyarak uzun yıllardır birbirinin müttefiki olan iki ülke arasında Fetullah Gülen'in iadesi ve 15 Temmuzla ilişkin azımsayıcı yorumlar ile soğumuş olan ilişkilerin gerilmesine sebebiyet verme ihtimali taşımaktadır.

Söylevlerden etkilenebilecek bir diğer mevzu Burak Küntay (2017)'in de belirttiği üzere resmen Trump'ın Amerika'nın 45. Başkanı oluşunun öncesinde ve sonrasında birçok kez

¹⁰² Lisa, B. & Drew, A.L., *Elite Competition, Religiosity, and Anti-Americanism in the Islamic World*, Stanford University American Political Science Review, 2012

ısrarla "İslami Terör" kelimesini kullanışından da anlaşılacağı üzere ulusal ve uluslararası tehditleri algılayışıdır. Suriye konusunda atılacak stratejik adımları belirleyecek olan bu algının Türkiye açısından sorun teşkil eden kısmı bölgedeki iki terör örgütünden Trump'ın dini odaklı olarak tabir ettiği DAESH'in ortadan kaldırılmasını şu anda müttefikleri arasında gördüğü PKK'nin PYD-YPG gibi kollarının ortadan kaldırılmasından daha önemli olduğunu düşünüp buna göre hareket etme ihtimalidir.¹⁰³ Bu davranış yukarıda verilmiş olan Anti-Amerikan görüşler konusundaki araştırmada belirtilen oranın yüzde 90'ın üzerine çıkmasına, her iki ülkenin de birbirlerinin dostluğunu ve desteğini almadan bölgede alacağı inisiyatiflerin sonuçsuz kalmasına ve de uzun bir geçmişe sahip olan müttefikliğin muazzam bir açmaza girmesine neden olacaktır. Aynı şekilde Metin Gürcan'ın da belirtmiş olduğu üzere Trump yönetiminin bu tarz bir davranışı halihazırda Suriye konusunda kısıtlı hareket alanı olan Ankara'nın Rusya'ya yakınlaşma ihtimalini de doğuracaktır.¹⁰⁴ Dolayısıyla Tıpkı Amerikan toplumdaki ayrışmanın ve ötekileştirilmenin seyrinde başta Donald Trump olmak üzere devlet yetkililerinin tutumlarının belirleyici olacağı gibi Türkiye ile olan ilişkilerin normal kalması ve Anti-Amerikan düşüncelerin yumuşatılmasında twitter mesajlarından çıkarılması için çalıştığı kararnamelere ve Trump'un şahsi fikirleri kadar kabinesi ile birlikte devlet nezdinde attığı adımlara kadar her ley etkili olacaktır.

¹⁰³ Burak, K., *Türkiye-ABD İlişkileri İçin Yeni Bir Sayfa*, Hürriyet, 2017

¹⁰⁴ Hülya S., *Gürcan: Türkiye Trump'a Destekle hata yaptı*, Deutsche Welle, 2017

KAYNAKÇA

Kitaplar

Arı, T., 1997. *Amerika'da Siyasal Yapı: Lobiler ve Dış Politika*. 2. Baskı. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.

Austin, A.D., 1997, *African Muslims in Antebellum America: Transatlantic Stories and Spiritual Struggles*, New York: Routledge.

Campbell, N. & Kean, A., 1997, *American Cultural Studies: An Introduction to American Culture*, New York: Routledge.

Gomez, M. A., 2005, *Black Crescent: The Experience and Legacy of African Muslims in the Americas*, New York: Cambridge University Press.

Heuman, G. & Burnard, T., 2011, *Remembered Past: African Atlantic Religions, The Routledge History of Slavery*, London: Routledge.

Pajalic, A. & Divaoren, D., 2014, *Coming of Age: Growing Up Muslim in Australia*, Crows Nest: Allen & Unwin

Robin, C., 2004, *Fear: The History of a Political Idea*, New York: Oxford University Press

Şirin, S.R. & Fine, M., 2015, *Amerikalı Müslüman Gençler: Çoklu Yöntemlerle Çoklu Kimlik Araştırmaları*, İstanbul: Uğur Hazırlık Eğitim ve Yayıncılık A.Ş.

Sürelî Yayınlar

- Agerholm, H., 2016, Donald Trump Blamed for Stoking Islamophobia After Imam and Assistans Shot Dead at New York Mosque, *Independent Digital News and Media*, <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/new-york-city-mosque-attack-imam-shot-dead-donald-trump-blamed-islamophobia-a7189821.html> [Erişim Tarihi: 09.02.2017].
- Arter, M., 2016, Trump: Clinton Foundation Gave \$ 25 Million to Countries ‘That Push Gays Off Buildig’s and ‘Threat Women Horribly’, *CNS News*, <http://www.cnsnews.com/news/article/melanie-hunter/trump-clinton-foundation-gave-25-million-countries-push-gays-buildings> [Erişim Tarihi: 22.12.2016].
- Beckwith, R.T., 2016, Read Donald Trump’s Speech on the Orlando Shooting, *Time*, <http://time.com/4367120/orlando-shooting-donald-trump-transcript/> [Erişim Tarihi: 23.02.2017].
- Bradber, E. & Mattingly, P., 2017, McCain, Graham Lead in GOP Criticism of Trump Ban, Many Others Stay Mum, *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/2017/01/29/politics/trump-travel-ban-congress-reaction/> [Erişim Tarihi: 29.01.2017].
- Bush denounces Muslim harassment, 2001, *CNN*, <http://edition.cnn.com/2001/US/09/17/gen.hate.crimes/> [Erişim Tarihi: 03.02.2017].
- Carissimo, J., 2017, Seattle judge blocks Donald Trump’s Immigration Ban Nationwide, *Independent Digital News and Media*, <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/seattle-federal-judge-restraining-order-donald-trump-immigration-ban-a7562406.html> [Erişim Tarihi: 05.02.2017].
- Considine, C., 2015, Saluting Muslim American Patriots, *Huffington Post*, http://www.huffingtonpost.com/craig-considine/saluting-muslim-american-patriots_b_7039866.html [Erişim Tarihi: 13.12.2016].
- Cooke, K., Ax, J., 2016, U.S. officials say American Muslims do report extremist threats, *Reuters*, <http://www.reuters.com/article/us-florida-shooting-cooperation-idUSKCN0Z213U> [Erişim Tarihi: 27.12.2019].

- Elliot, A., 2010, White House Quietly Courts Muslims in U.S., *New York Times*, <http://www.nytimes.com/2010/04/19/us/politics/19muslim.html> [Erişim Tarihi: 20.12.2016].
- Esman, A.R., 2010, The Case Against The Ground Zero Mosque, *Forbes*, <https://www.forbes.com/2010/07/07/ground-zero-mosque-islam-opinions-columnists-abigail-esman.html> [Erişim Tarihi: 06.02.2017].
- Eversley, M., 2016, Post-Election Spate of Hate Crimes Worse Than Post-9/11, Experts Say, *Usa Today*, <https://www.usatoday.com/story/news/2016/11/12/post-election-spate-hate-crimes-worse-than-post-911-experts-say/93681294/> [Erişim Tarihi: 19.02.2017].
- Fazio, L., Payne, B.K., Brashier, N., Marsh E.J., *Journal of Experimental Psychology: General*, (144) 5, <https://www.apa.org/pubs/journals/features/xge-0000098.pdf> [Erişim Tarihi: 25.02.2017].
- Feature: Islam in America, Oregon Public Broadcasting, *PBS*, <http://www.pbs.org/opb/historydetectives/feature/islam-in-america/> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Flores, A., 2016, Muslim Prayer Hall Vandalized With “Donald Trump” and “Fuck Muslims” Graffiti, *BuzzFeedNews*, https://www.buzzfeed.com/adolfoflores/mosque-marked-with-donald-trump-graffiti?utm_term=.mvgVvnygV6#.dx7APV9NAz [Erişim Tarihi: 08.02.2016].
- Garcia, F., 2016, NYU Muslim Student Prayer Room Vandalised as Pro-Trump Islamophobia is on the Rise, *Independent Digital News and Media*, <http://www.independent.co.uk/news/world/americas/donald-trump-muslim-hate-crime-nyu-vandalism-president-elect-a7412586.html> [Erişim Tarihi: 08.02.2017].
- Gass, N., 2015, Trump: ‘Absolutely no choice’ but to close mosques, *Politico*, <http://www.politico.com/story/2015/11/trump-close-mosques-216008> [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
- Gerteis, J., & Goolsby, A., 2005, Nationalism in America: The Case of the Populist Movement. *Theory and Society*, 34(2), <http://bproxy.bahcesehir.edu.tr:2155/stable/4501721> [Erişim Tarihi: 20.02.2017].
- Gest, J., 2016, Why Trumpism Will Outlast Donald Trump, *Politico Magazine*, <http://www.politico.com/magazine/story/2016/08/why-trumpism-will-outlast-donald-trump-214166> [Erişim Tarihi: 22.02.2016].

- Gjelten, T., 2015, The Immigration Act That Inadvertently Changed America, *Atlantic*, <https://www.theatlantic.com/politics/archive/2015/10/immigration-act-1965/408409/> [Erişim Tarihi: 28.01.2017].
- Grinberg, E. & Park, M., 2017, 2nd Day of Protests Over Trump's Immigration Policies, *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/2017/01/29/politics/us-immigration-protests/> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Habib, S., 2016, Islamophobia is on the rise in the US. But so is Islam, *PRI*, <https://www.pri.org/stories/2016-09-09/muslims-america-are-keeping-and-growing-faith-even-though-haters-tell-them-not> [Erişim Tarihi: 20.12.2016].
- Hernandez, S., 2016, Militia Men Arrested In Alleged Plot to Bomb Kansas Mosque After Election, *BuzzFeedNews*, https://www.buzzfeed.com/salvadorhernandez/militia-men-arrested-in-alleged-plot-to-bomb-kansas-mosque?utm_term=.fndVr5xkVL#.btv75KEj78 [Erişim Tarihi: 08.12.2016].
- Hillyard, V., 2015, Donald Trump's Plan for a Muslim Database Draws Comparison to Nazi Germany, *NBC Universal News Group*, <http://www.nbcnews.com/politics/2016-election/trump-says-he-would-certainly-implement-muslim-database-n466716> [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
- Hollye, J., 2008, Ayub K. Ommaya, 78; Neurosurgeon and Authority on Brain Injuries, *Washington Post*, <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/07/13/AR2008071301791.html> [Erişim Tarihi: 25.01.2017].
- Islam and Muslim Americans, AANM Educational Series: Islam Booklet, **6**, *Arab American National Museum*, http://www.arabamericanmuseum.org/umages/pdfs/resource_booklets/AANM-IslamBooklet-v6.pdf [Erişim Tarihi: 27.01.2015].
- Jagers, J., Walgrave, S., 2005, Populism as Political Communication Style, *European Journal of Political Science*, Universiteit Antwerpen, <http://uahost.uantwerpen.be/m2p/publications/00101113.pdf> [Erişim Tarihi: 20.02.2017].
- Judis, J.B., 2016, US v Them: The Birth of Populism, *Guardian*, <https://www.theguardian.com/politics/2016/oct/13/birth-of-populism-donald-trump> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].
- Kazin, M., 2016, Trump and American Populism: Old Wine, New Bottles, *Foreign Affairs*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/united-states/2016-10-06/trump-and-american-populism> [Erişim Tarihi: 20.02.2017].

- Keller, J., 2016, Who's to blame for the rise of hate groups? Donald Trump, for once, *Pacific Standard*, <https://psmag.com/who-s-to-blame-for-the-rise-of-hate-groups-donald-trump-for-one-f2d074c52c4c> [Erişim Tarihi: 26.02.2017].
- Keyes, A., Gordon, E. & Nyang, S., 2005, A History of Black Muslims in America, *NPR*, <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=4811402> [Erişim Tarihi: 27.01.2017].
- Kopan, T., 2015, Donald Trump: Syrian Refugees a 'Trojan Horse', *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/2015/11/16/politics/donald-trump-syrian-refugees/> [Erişim Tarihi: 08.02.2017].
- Küntay, B., 2017, Türkiye-ABD İlişkileri İçin Yeni Bir Sayfa, *Hürriyet*, <http://www.hurriyet.com.tr/yazarlar/burak-kuntay/turkiye-abd-iliskileri-icin-yeni-bir-sayfa-40362085> [Erişim Tarihi: 12.02.2017].
- Lee, M.J., 2017, Here's What Muslim AMericans Told CNN Before Trump's Election, *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/2016/10/17/politics/muslim-americans-2016/> [Erişim Tarihi: 31.01.2017].
- Leonard, Karen. 2002, "American Muslims, before and after September 11, 2001." *Economic and Political Weekly*, (37)24, JSTOR, <http://bproxy.bahcesehir.edu.tr:2155/stable/4412237> [Erişim Tarihi: 01.02.2017].
- Ly, L., 2016, Muslim NYPD officer threatened, told 'go back to your country', *CNN*, <http://edition.cnn.com/2016/12/05/us/muslim-nypd-officer-harassed-trnd/> [Erişim Tarihi: 23.02.2017].
- Malsin, J., 2017, Experts Warn President Trump's Refugee Ban Could Backfire: ISIS 'Rubbing Their Hands With Glee', *Time*, <http://time.com/4651729/president-trump-refugee-suspension-backfire/> [Erişim Tarihi: 29.01.2017].
- Mazrui, A.A., 2004, Islam in the United Stated: Streams of Convergence, Strands of Divergence, *University of Portsmouth, Third World Quarterly*, (25)5, <https://port.rl.talis.com/items/BCF5F84B-6467-887B-1E02-42652B447DA9.html> [Erişim Tarihi: 15.12.2016].
- Miles, H., 2012, WWII Propaganda: The Influence of Racism, *University of Missouri*, <https://artifactsjournal.missouri.edu/2012/03/wwii-propaganda-the-influence-of-racism/> [Erişim Tarihi: 16.12.2016].
- Moore, K., 2002, A Part of US or Apart from US?: Post-September 11 Attitudes Towards Muslims and Civil Liberties, *Middle East Research and Information: Middle East*

- Report* , (224) 32-35, <http://bproxy.bahcesehir.edu.tr:2155/stable/pdf/1559421.pdf> [Erişim Tarihi: 11.02.2017].
- Moore, K.M., 2007, Muslims in the United States: Pluralism Under Exceptional Circumstances, *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 612, <http://bproxy.bahcesehir.edu.tr:2155/stable/25097932> [Erişim Tarihi: 28.12.2016].
- Muslim Woman Says she was Harassed, Assaulted Because of Her Faith, 2016, *Washington Post*, https://www.washingtonpost.com/video/local/muslim-woman-says-she-was-harassed-assaulted-because-of-her-faith/2016/05/04/9e1b1722-11fa-11e6-a9b5-bf703a5a7191_video.html [Erişim Tarihi: 09.02.2017].
- Panagopoulos, C., 2006, Trends: Arab and Muslim Americans and Islam in the Aftermath of 9/11. *The Public Opinion Quarterly*, 70(4), 608-624, <http://bproxy.bahcesehir.edu.tr:2155/stable/4124213> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].
- Phelps, J., 2015, Donald Trump Again Says He Saw Cheering in New Jersey on 9/11, *ABC News*, <http://abcnews.go.com/Politics/donald-trump-cheering-jersey-911/story?id=35355447> [Erişim Tarihi: 23.02.2017].
- Pidd, H. & MacAskill, E., 2009, Fort Hood Gunman Shouted ‘Allahu Akbar’ as He Opened Fire, *Guardian*, <https://www.theguardian.com/world/2009/nov/06/fort-hood-shooter-alive?DCMP=EMC-thewrap08> [Erişim Tarihi: 02.02.2017].
- Plumer, B., 2017, The (growing) list of Republicans in Congress who have criticized Trump’s Immigration order, *Vox*, <http://www.vox.com/2017/1/28/14427198/republican-critics-trump-refugee-order> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Reality Check: Truth About Refugees, Terrorism. Perf. Chris Cuomo. Reality Check: Truth about Refugees, Terrorism. 2017, *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/videos/politics/2017/01/30/chris-cuomo-reality-check-refugees-terrorism-newday.cnn> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Sanburn, J., 2017, President Trump’s Immigration Order Could Harm the Fight Against Domestic Terror Some Experts Warn, *Time*, <http://time.com/4655229/president-trump-immigration-executive-order-muslims-terrorism-police/> [Erişim Tarihi: 05.02.2017].
- Schenk, H., 2017, Gürcan: Türkiye Trump’ı Destekle Hata Yaptı, *Deutsche Welle Trke*, <http://www.dw.com/tr/g%C3%BCrcan-t%C3%BCrkiye-trumpa-destekle-hata-yapt%C4%B1/a-38347105> [Erişim Tarihi: 10.05.2017].

- Schleifer, T., 2016, Donald Trump: 'I Think Islam Hates Us', *CNN*, <http://edition.cnn.com/2016/03/09/politics/donald-trump-islam-hates-us/> [Erişim Tarihi: 23.02.2017].
- Sidahmed, M., 2016, Claims of Hate Crimes Possibly Linked to Trump's Election Reported Across the US, *Guardian*, <https://www.theguardian.com/us-news/2016/nov/10/hate-crime-spike-us-donald-trump-president> [Erişim Tarihi: 19.12.2016].
- Stahl, L., 2017, President-Elect Trump Speaks to a Divided Country on 60 Minutes, *CBS News*, <http://www.cbsnews.com/news/60-minutes-donald-trump-family-melania-ivanka-lesley-stahl/> [Erişim Tarihi: 17.01.2017].
- Stickney, R., 2016, Donald Trump's Name Used in Attack on Muslim San Diego State University Student: Police, *NBC7 San Diego*, <http://www.nbcsandiego.com/news/local/2-Men-Cite-Trump-While-Robbing-SDSU-Student-Wearing-Hijab---400723761.html> [Erişim Tarihi: 08.12.2016].
- Tapper, J., 2016, Michigan Middle School Students: 'Build The Wall', *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/videos/politics/2016/11/10/middle-schoolers-build-that-wall-video-lead.cnn> [Erişim Tarihi: 25.12.2016].
- Walters, J., 2001, 9/11 Health Crisis: Death Toll From Illness Nears Number Killed on Day of Attacks, *Guardian*, <https://www.theguardian.com/us-news/2016/sep/11/9-11-illnesses-death-toll> [Erişim Tarihi: 12.02.2017].
- Warzei, C. & Tiku, N. & Frenkel, S. & Paczkowski, J., 2017, Apple, Google, Uber, Tesla, And Others React to Trump's Refugee Ban, *BuzzFeedNews*, https://www.buzzfeed.com/charliewarzel/how-silicon-valley-is-reacting-to-trumps-refugee-ban?utm_term=.gyJk5NX11#.ruMEqr633 [Erişim Tarihi: 31.01.2017].
- WITW Staff, 2017, 4 Women Judges Led the Way in Opposing Donald Trump's Travel Ban, *New York Times*, <http://nytlive.nytimes.com/womenintheworld/2017/01/30/4-women-judges-led-the-way-in-opposing-donald-trumps-travel-ban/> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Wood, G., 2015, What ISIS Really Wants, *Atlantic*, https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2015/03/what-isis-really-wants/384980/?fb_ref=Default [Erişim Tarihi: 26.12.2016].

Diğer Kaynaklar

- “Islam is Peace” Says President: Remarks by The President at Islamic Center of Washington, D.C.,2001, *National Achives and Records Administration*, <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010917-11.html> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].
- About the USA – Virtual Classroom: Newsletter for English Teachers, 2007, *United States Diplomatic Mission to Germany*,https://usa.usembassy.de/classroom/newsletter/etn_079.pdf [Erişim Tarihi: 18.12.2016].
- African-American Islam Reborn, *Pluralism Project: Harvard University*, <http://pluralism.org/religions/islam/islam-in-america/african-american-islam-reborn/> [Erişim Tarihi: 02.02.2017].
- American Muslims in the Unites States, *Teaching Tolerance: A project of the Couthern Poverty Law Center*, <http://www.tolerance.org/publication/american-muslims-united-states>[Erişim Tarihi: 02.02.2017].
- Bailey, B., 2011, Section:5 Political Opinions and Social Values,*Pew Research Center for the People and the Press*,<http://www.people-press.org/2011/08/30/section-5-political-opinions-and-social-values/>[Erişim Tarihi: 15.02.2017].
- Blaydes, L., Linzer, D.A., 2012, Elite Competition, Religiosity and Anti-Americanism in the Islamic Word, *Stanford University American Political Science Review*, <http://web.stanford.edu/~blaydes/AA.pdf> [Erişim Tarihi: 20.12.2016].
- Bridge Initiative Team, When Islamophobia Turns Violent: The 2016 U.S. Presidential Elections, *Georgetown University’s Prince Alwaleed bin Talal Center for Muslim-Christian Understanding*, <http://bridge.georgetown.edu/when-islamophobia-turns-violent-the-2016-u-s-presidential-elections/>[Erişim Tarihi: 01.02.2017].
- Briscoe-Smith, A., 2016, How to Talk with Your Kids about Donald Trump,*Berkeley University of California: Greater Good The Science of a Meaningful Life*, http://greatergood.berkeley.edu/article/item/how_to_talk_with_your_kids_about_donald_trump [Erişim Tarihi: 05.02.2017].
- Chad, H. & Hoogstra, S.V & Im, H. & Anderson, L.& Rodriguez, S.& Lyon, J.A. & Arbeiter, S. & Stearns, R., 2017, Evangelical Letter,Letter to President Trump and Vice President Pence, Evangelical Christians’ Letter to White House Pertaining to Their Concerns About the Refugee Ban, *Politico*,

- <http://static.politico.com/ac/e4/b93a2d7041bc8243fed19f149fd0/evangelical-letter.pdf>[Erişim Tarihi: 29.01.2017].
- Cook, J., Lewandowsky, S., 2011, *The Debunking Handbook*, St. Lucia, Australia: University of Queensland, https://skepticalscience.com/docs/Debunking_Handbook.pdf [Erişim Tarihi: 22.02.2016].
- Defining “Islamophobia”, *Islamophobia Research & Documentation Project*, University of California Berkeley, Center for Race & Gender, <http://crg.berkeley.edu/content/islamophobia/defining-islamophobia> [Erişim Tarihi: 25.01.2017].
- Desilver, D., 2016, So far, turnout in this year’s primaries rivals 2008 record, *Pew Research Center*, <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2016/03/08/so-far-turnout-in-this-years-primaries-rivals-2008-record/> [Erişim Tarihi: 19.01.2017].
- Donald J. Trump Statement on Preventing Muslim Immigration, 2015, *Donaldjtrump*, <https://www.donaldjtrump.com/press-releases/donald-j.-trump-statement-on-preventing-muslim-immigration> [Erişim Tarihi: 03.01.2017].
- Donovan, T., Redlawsk, D., Tolbert, C., 2016, The right-wing populist appeal of Donald Trump in comparative perspective, *Kent University*, <https://blogs.kent.ac.uk/epop/files/2016/07/Donovan-Redlawsk-and-Tolbert.pdf> [Erişim Tarihi: 08.02.2017].
- Fact Sheet: Protecting the Nation From Foreign Terrorist Entry to The United States, 2017, *U.S. Department of Homeland Security*, <https://www.dhs.gov/news/2017/01/29/protecting-nation-foreign-terrorist-entry-united-states>[Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Farah Pandith, *Council on Foreign Relations*, <http://www.cfr.org/experts/radicalization-and-extremism-culture-and-foreign-policy-counterterrorism/farah-pandith/b20490> [Erişim Tarihi: 31.01.2017].
- Five surprising places to find Islamic history in the United States, 2016, *CAIR New York* <http://www.cair-ny.org/news/2016/9/24/five-surprising-places-to-find-islamic-history-in-the-united-states> [Erişim Tarihi: 25.01.2017].
- Frey, W. H., 2004, *The New Great Migration: Black Americans’ Return to the South, 1965-2000*, *The Brookings Institution*, <https://www.brookings.edu/research/the-new-great-migration-black-americans-return-to-the-south-1965-2000/> [Erişim Tarihi: 02.02.2017].

- Full Speech: Donald Trump Explosive Rally on USS Yorktown (12-7-15),2015,*Right Side Broadcasting Network*,<https://www.youtube.com/watch?v=rKB-iyM5ibk> [Erişim Tarihi: 19.02.2017].
- Genesis Research Associates, 2012, American Muslim Voters and the 2012 Election: A Demographic Profile and Survey of Attitudes, *Council on American-Islamic Relations*, https://www.cair.com/images/pdf/American_Muslim_Voter_Survey_2012.pdf [Erişim Tarihi: 27.01.2017].
- Gidron, N., Bonikowski, B., 2013, Varieties of Populism: Literature Review and Research Agenda, Weatherhead Center For International Affairs, *Harvard University Working Paper Series*, http://scholar.harvard.edu/files/gidron_bonikowski_populismlitreview_2013.pdf [Erişim Tarihi: 21.02.2017].
- Gore, A., 2007, The Assault on Reason, *CBS News & The Penguin Press*,http://www.cbsnews.com/htdocs/pdf/053007_gore_excerpt.pdf [Erişim Tarihi: 25.02.2017].
- Greven, T., The Rise of Right-wing Populism in Europe and the United States: A Comparative Perspective, *Freidrich Ebert Stiftung*,http://www.fesdc.org/fileadmin/user_upload/publications/RightwingPopulism.pdf[Erişim Tarihi: 23.02.2017].
- Hameed Khalid Darweesh and Haider Sameer Abdulkhaleq Alshawhi v. Donald Trump, *President of the United States*; U.S. Department of Homeland Security (“DHS”); U.S. Customs and Border Protection (“CBP”); John Kelly, *Secretary of DHS*; Kevin K. McAlleenan, *Acting Commissioner of CBP*; James T. Madden, *New York Field Director, CBP*, 1:17-cv-00480, 01/28/17 (United States District Court Eastern District of New York January 28, 2017), *Politico*, <http://www.politico.com/f/?id=00000159-e83b-d7d2-a97f-fcbbcbdb80000> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Hate Crime Statistics Act,2010, *U.S. Department of Justice Federal Bureau of Investigation: Criminal Justice Information Services Division*,<https://ucr.fbi.gov/hate-crime/2010/resources/hate-crime-2010-hate-crime-statistics-act> [Erişim Tarihi: 13.02.2017].
- Hatewatch Staff, 2016, Update: Incidents of Hateful Harassment Since Election Day Now Number 701, *Southern Poverty Law*

- Center,<https://www.splcenter.org/hatewatch/2016/11/18/update-incidents-hateful-harassment-election-day-now-number-701> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- History.com staff, 2014, Boston Marathon Bombings,*History Channel*, A&E Networks, <http://www.history.com/topics/boston-marathon-bombings> [Erişim Tarihi: 02.02.2017].
- History.com, 2010, 9/11 Attacks,*A&E Television Networks*,<http://www.history.com/topics/9-11-attacks>[Erişim Tarihi: 03.02.2017].
- Islam in America,*The Pluralism Project*, Harvard University<http://pluralism.org/timeline/islam-in-america/>[Erişim Tarihi: 15.12.2016].
- Kurzman, C., 2017, *Muslim-American Involvement with Violent Extremism*, 2016, *Triangle Center on Terrorism and Homeland Security*, University of North Carolina, Chapel Hill: Department of Sociology, https://sites.duke.edu/tcths/files/2017/01/Kurzman_Muslim-American_Involvement_in_Violent_Extremism_2016.pdf [Erişim Tarihi: 19.02.2017].
- Law Enforcement Support Section (LESS) & Crime Statistics Management Unit (CSMU), Hate Crime Data Collection Guidelines And Training Manual, 2015,*United States of America Criminal Justice Information Services Division*, Law Enforcement Support Section ve Crime Statistics Management Unit, <https://ucr.fbi.gov/hate-crime-data-collection-guidelines-and-training-manual.pdf> [Erişim Tarihi: 13.02.2016].
- Lehigh University: Fazlur Rahman Khan Distinguished Lecture Series, 2017, *Lehigh University*, <http://www.lehigh.edu/~infrk/about.html> [Erişim Tarihi: 31.01.2017].
- Levin, B. & Grisham, K., 2016, Special Status Report: Hate Crime in the United States, *Center for the Study of Hate and Extremism*; California State University, San Bernardino, <https://www.documentcloud.org/documents/3110202-SPECIAL-STATUS-REPORT-v5-9-16-16.html>[Erişim Tarihi: 17.01.2017].
- LII Staff, 14th Amendment, 2009, *LII Legal Information Institute*,<https://www.law.cornell.edu/constitution/amendmentxiv> [Erişim Tarihi: 25.01.2017].
- Mansur, S., American Muslims, *IPP of U.S. Department of State*, http://photos.state.gov/libraries/amgov/30145/publications-english/American_Muslims.pdf[Erişim Tarihi: 13.12.2016].
- Moore, A., *American Muslim Minorities: The New Human Rights Struggle*, Human Rights & Human Welfare, Denver University,

- <http://www.du.edu/korbel/hrhw/researchdigest/minority/Muslim.pdf> [Erişim Tarihi: 04.02.2017].
- Nekola, A., 2011, Muslim Americans: No Signs of Growth in Alienation or Support for Extremism, *Pew Research Center*, <http://www.people-press.org/2011/08/30/muslim-americans-no-signs-of-growth-in-alienation-or-support-for-extremism/> [Erişim Tarihi: 25.12.2016].
- Peters, G. & Woolley, J.T., George W. Bush: Address to the Nation on the Terrorist Attacks, *The American Presidency Project*, <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=58057> [Erişim Tarihi: 12.02.2017].
- Poushter, J., 2015, In nations with significant Muslim populations, much disdain for ISIS, *Pew Research Center*, <http://www.pewresearch.org/fact-tank/2015/11/17/in-nations-with-significant-muslim-populations-much-disdain-for-isis/> [Erişim Tarihi: 25.12.2016].
- President Obama's Speech in Cairo: A New Beginning, 2009, *National Archives and Records Administration*, <https://obamawhitehouse.archives.gov/blog/newbeginning/transcripts/> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].
- Reality Check: Truth About Refugees, Terrorism. Perf. Chris Cuomo. Reality Check: Truth about Refugees, Terrorism. 2017, *CNN Politics*, <http://edition.cnn.com/videos/politics/2017/01/30/chris-cuomo-reality-check-refugees-terrorism-newday.cnn> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- Remarks by the President at Islamic Society of Baltimore, 2016, *National Archives and Records Administration*, <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2016/02/03/remarks-president-islamic-society-baltimore> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].
- Rosentiel, T., 2007, Muslim Americans: Middle Class and Mostly Mainstream, *Pew Research Center*, <http://www.pewresearch.org/2007/05/22/muslim-americans-middle-class-and-mostly-mainstream/> [Erişim Tarihi: 30.01.2017].
- STATE OF WASHINGTON, et al., Plaintiffs-Appellees v. DONALD J. TRUMP, et al., Defendants-Appellants.; 2:17-cv-00141-JLR (On Appeal from an Order of the United States District Court for the Western District of Washington February 05, 2017), <https://assets.documentcloud.org/documents/3454267/Trump-Amicus-Brief.pdf> [Erişim Tarihi: 07.02.2017].

Statement By Secretary John Kelly On The Entry Of Lawful Permanent Residents Into The United States, 2017, U.S. Homeland Security Department,<https://www.dhs.gov/news/2017/01/29/statement-secretary-john-kelly-entry-lawful-permanent-residents-united-states> [Erişim Tarihi: 31.01.2017].

The Declaration of Independence,*National Archives and Records Administration*,<https://www.archives.gov/founding-docs/declaration>[Erişim Tarihi: 25.01.2017].

The Trump Effect: The Impact of the Presidential Campaign on Our Nation's School,2016, *Southern Poverty Law Center*,<https://www.splcenter.org/20160413/trump-effect-impact-presidential-campaign-our-nations-schools#about> [Erişim Tarihi: 20.12.2016].

Unity and Diversity,*Pluralism Project: Harvard University*,
<http://pluralism.org/religions/islam/issues-for-muslims-in-america/unity-and-diversity/> [Erişim Tarihi: 02.02.2017].

Weber, A., 2009, Nefret Söylemi El Kitabı, *Avrupa Konseyi Yayınları*, M. Çulhaoğlu (Çev.), Ankara: İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP),
<http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/n/e/nefret-soylemi.pdf> [Erişim Tarihi: 10.02.2017].